

ОСИГУРАЊИКА

ОГЛАС

ГОДИНА XXXX • БРОЈ 7 • БЕОГРАД, 15. АПРИЛ 2008. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

АКТУЕЛНО

Време за предају
обрасца М4

**ПОСЛОДАВЦИ,
НЕ ОКЛЕВАЈТЕ**

• Страна 3

У ЖИЖИ

Оглас за бесплатан
одлазак у бању

**МЕСЕЦ ДАНА
ЗА ПРИЈАВУ**

• Страна 5

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

Кредити за предузетнике

Влада Србије расписала је конкурс за доделу две милијарде динара (квартално по 500 милиона) кредита за развој предузетништва, предузећа и подстицај запошљавања у 35 најнеразвијенијих и 23 неразвијене општине наше земље.

Износи кредита су од 500.000 до 2.500.000 динара, а отплаћиваће се после једно-годишњег мировања (грејс периода) у року од три до седам година; годишња камата је један посто, у најнеразвијенијим, односно два одсто у неразвијеним општинама, уз примену валутне клаузуле.

Подстицање развоја у сиромашним општинама наше земље постићи ће се кроз улагање новца у изградњу нових објеката, проширење постојећих индустријских објеката и проширење пословања постојећих занатских радњи.

Право на коришћење кредита за изградњу нових објеката имаће предузетници и инвеститори уколико новац уложе у области индустрије, прерађивачких капацитета за прераду пољопривредних производа и услуга на подручју наведених општина, а ради отварања нових радних места.

Када су у питању кредити за проширење индустријских објеката, средства се могу користити за реконструкцију и модернизацију постојећих индустријских објеката на подручју наведених општина. Кроз коришћење кредита за основна и обртна средства, као и за трајна обртна средства, намера је да се подстакне отварање нових радних места.

Финансирање проширења делатности самосталних радњи биће, такође, условљено отварањем нових радних места.

Предност на конкурс уће имати они који располажу сопственим учешћем и који обезбеде радна места незапосленима са евиденције Националне службе за запошљавање са подручја општине где се остварује програм. Захтеви се достављају Фонду за развој Републике Србије у Београду, Кнез Михаилова број 14, искључиво у писменом облику уз достављање потребне документације.

Изложба за дечија права

Иницијатива за инклузију «ВеликиМали» из Панчева организовала је изложбу фотографија којом настоји да скрене пажњу јавности на права деце са сметњама у развоју. Овај пројекат се остварује у партнерству са Фото, кино и видео савезом Војводине и уз подршку Шведског хелсиншког комитета за људска права.

Фото изложба на тему «Дечија права, да или не» прво је била отворена у Новом Саду, да би до сада обишла још шест градова, а наставиће да кружи Србијом.

Захтев у време одјаве

Пошто је законом прописано да се старосна пензија остварује после престанка осигурања, Републички фонд ПИО упозорио је предузетнике који имају намеру да, после пензионисања, поново обављају исту или другу делатност (што им Закон дозвољава), на процедуру остваривања ових права: није довољно да само направе паузу у осигурању већ је неопходно да, по одјави осигурања, управо у време паузе у осигурању поднесу захтев за старосну пензију; потом могу поново да пријаве осигурање у делатности којом желе да се надаље баве.

За породице без примања

Министарство рада и социјалне политика објавило је висину надокнаде породицама без примања за месец април: материјално обезбеђење за једночлану породицу износи 4.852, за два члана 6.630, а за трочлано домаћинство 8.441 динар; фамилије са четири члана добиће за април надокнаду од 9.039 динара, док ће оне са пет и више чланова примити 9.657 динара за овај месец.

Нове путне легитимације

Од 1. маја 2008. године Железнице Србије планирају увођење нове легитимације која треба да замени постојеће YU-S (за пензионере) и YU-J легитимације. Оне ће се издавати са важењем од годину дана и омогућиће куповину возних карата по повлашћеној цени, односно нижој за 30 одсто. Легитимација ће се издавати свим категоријама путника, али по различитим ценама. Старе ће важити до истека рока.

Путницима је омогућено и да путем интернета резервишу места у домаћим и међународним возовима, на сајту www.zeleznicasrbije.com.

Пензије пре Ускрса

Први мартовски чек пензионерима из категорије запослених кренуо је 9. априла, а у Пензијском фонду планирају да исплата другог дела почне пре Великог петка да би најстарији могли ваљано да дочекају празнике.

Пензионисаним паорима први део мартовске пензије исплаћиван је од 3. априла, док су пензионери из категорије самосталних делатности пензије за март добили 1. априла.

И војни као цивили

Пензионисана војна лица добиће почетком маја на априлском пензијском чеку исто повећање као и они који су пензије зарадили у цивилству, каже пуковник **Милојко Миловановић**, директор Фонда за осигурање војних осигураника.

Законом о Војсци Србије, од 1. јануара ове године, прецизирано је да се и војне пензије усклађују по републичком закону о ПИО.

Последње усклађивање војних пензија према платама активних официра и подофицира обављено је за јануарске пензије, па су пензионери сада, уз први мартовски чек (исплаћен 7. априла), добили и повећање од 4,2 одсто, са разликом за јануар и фебруар.

Већи износи погребнина

Накнаде погребних трошкова које се исплаћују породицама преминулих пензионера (или онемо ко је платио сахрану) у априлу, мају и јуну износи 26.673 динара за кориснике пензија из категорије запослених, 26.020 за пензионере самосталних делатности и 9.974 динара за пензионисане пољопривреднике.

ЈОШ ДВЕ НЕДЕЉЕ ЗА ПРИЈАВУ ПОДАТАКА О СТАЖУ И ЗАРАДАМА У 2007. ГОДИНИ

Послодавци, не оклевајте!

Неопходно прецизно и благовремено попуњавање и предаја обрасца М4 јер су ти подаци меродавни за остваривање и висину будуће пензије осигураника

Филијале ПИО и њихове службе ових дана увелико примају пријаве података, у електронској и папирној форми, о стажу и зарадама у 2007. години запослених и оснивача предузећа који су у њима у радном односу. Закон је послодавце обавезао да до 30. априла предају обрасце М4 за претходну годину. Непοштовање овог рока сматра се прекршајем за који су предвиђене новчане казне од 10.000 па до 800.000 динара за послодавце, док одговорна лица могу бити кажњена износима од 2.500 до 50.000 динара.

Ако се зна да су подаци из М4 меродавни за остваривање будуће пензије осигураника као и за њену висину, неопходно је прецизно, ваљано и благовремено попуњавање и предаја овог обрасца. Пракса, на жалост, и у овом случају, често одступа од регулативе.

Најчешће грешке

Осим непоштовања законског рока за предају М4, честе грешке су и достављање непотпуне документације, неправилно утврђен стаж осигурања и бенефициран стаж, неодвајање износа боловања до 30 дана из бруто зараде, неправилно попуњавање регистарског броја за осниваче који се разликује од броја предвиђеног за раднике...

Досадашње искуство, према речима референта матичне евиденције у Филијали ПИО Нови Сад **Милана Мандића**, казује да се у већим колективима овај посао углавном коректно обавља, уз добру сарадњу са референтима Филијале. Много више греше агенције које ангажују обвезници доприноса, јер слабо познају материју, а и не труде се баш ни да је упознају. У

Новом Саду само неколико агенција добро ради овај део посла, остале отаљавају – важно им је да предају М4, а о томе колико им је битан квалитет говори и чињеница да им референти, поготово где је мали број запослених, по два-три пута враћају документацију.

Зорка Рмуш

Према подацима матичне евиденције Покрајинског фонда ПИО, у Војвођанским филијалама је прошле године достављено више од 53 одсто података у електронској форми, на дискетама. Предњачи Сремска Митровица (за подручје те општине) са 89,73 одсто, Сента са 70,74, Нови Сад 67,62, Вршац 66,53... до Службе у Кули која је прикупила само 6,25 процената електронски достављених података. О предностима овог начина говори начелник Одељења за матичну евиденцију у Покрајинском фонду ПИО **Зорка Рмуш**:

– Те дискете прво прегледају радници у филијалама; контролишу да ли је дискета исправна, да ли су подаци на њој и обрасцима који су обавезни као прилог идентични, да ли су ти обрасци у складу са објављеним обрасцем пријаве М4. Затим их достављају у Дирекцију на обраду, при чему се прави компаративна контрола већ постојећих, са достављеним подацима. Кад, због изостанка темељне контроле у филијали, откријемо грешку, враћамо им, како би обвезник доприноса, уз контролу радника филијале, извршио промену. Компаративном контролом најчешће откривамо да је достављен податак на обрасцу М4, а да за осигураника за ту годину не постоји пријава осигурања. То је често последица промене матичног броја осигураника која је спроведена код послодавца, а радник филијале то није добро исконтролисао, или пријава на осигурање можда није ажурирана.

Још један број података се не ажурира јер пријава на осигурање за годину из М4 обрасца није на регистарском броју из обрасца М4 – значи, он има пријаву на осигурање, али с другим регистарским бројем у односу на М4. Ту смо, од 2003. године, поставили контроле да се подаци морају упарити, иначе се неће ажурирати. Нетачно унет стаж – стаж који је већ унет у матичну евиденцију, и који стиже по обрасцу М4 за ту годину, ако даје више од 12 месеци није правилно утврђен, и не ажурира се – објашњава Зорка Рмуш.

Већи проценат унетих података

Процент унетих података много је бољи за 2006. него за претходне године. То је свакако последица већег ангажовања радника филијала, јавних позива обвезницима доприноса и њиховог бољег информисања, па и опомена због неблаговременог пријављивања података о стажу и зарадама. Против оних који се на то оглуше, филијале имају овлашћења да покрену прекршајни поступак због непредатог обрасца М4.

Ипак, много боља од ове крајње солуције је сарадња филијала са послодавцима кроз прављење плана контроле, и одређивање термина предаје образаца. Планови треба да буду реални, засновани на стању привреде у општини. За сада су Војвођани предали око 73 одсто М4 за 2006. годину.

– Стопроцентне предаје података не може ни бити јер постоје послодавци који нису исплаћивали зараде. Од законске обавезе да уплаћују доприносе слаба вајда, пошто најчешће и не послују. Они су у надлежности Пореске управе, док Фонд ПИО шаље опомене послодавцима код којих је евидентно да су пословали током године – каже наша саговорница.

Служба филијале у Апатину прикупила је, за 2006, чак 92,20 одсто планираних података; Испостава Рума и Филијала Вршац више од 86 процената, Нови Сад 83,50, док је Служба Бечеј остварила најнижи проценат од непуних 54 одсто.

Ика Митровић

Казне од јуна

Подсећајући, почетком месеца, послодавце на рок предаје образаца М4 за 2007. годину, Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање најавио је да ће од јуна почети да подноси прекршајне пријаве против послодавца који игноришу ову законску обавезу.

ИЗДАВАЧ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање запослених

Директор РФ ПИО: **Горан Лончар**, главни и одговорни уредник: **Славица Чедић**, e-mail: scedic@pioz.org.yu, одговорни уредник Редакције за Војводину: **Ика Митровић** телефон: 021-487-7789, факс: 021-6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.org.yu, СЕКРЕТАРИЈАТ редакције, телефон: 2017-437 факс: 2017-418. Адреса: 11070 Београд, Булевар уметности бр. 10, адреса Редакције за Војводину: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад. Штампач: Комазек д.о.о, Краља Петра I бб, Инђија. Рукописи и фотографије се не враћају

ОГЛАС ЗА БЕСПЛАТАН ОДЛАЗАК У БАЊЕ

Месец дана за пријаву

Пензионери захтеве попуњавају у пензионерским организацијама, а прилажу пензијски чек, личну карту и медицинску документацију коју имају

Свим пензионерима чије су припадности мање од просечних, односно не прелазе 16.160 динара, пружа се шанса да «опораве душу и тело» у једној од српских бања о трошку Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање. Пензионисани из редова запослених, «самосталци» и пензионисани паори, њих укупно око 13.000, могли би већ да се полако припремају за пут пошто је Пензијски фонд – расписао оглас за пријем захтева за упућивање корисника на рехабилитацију.

Старосни, инвалидски и породични пензионери, који испуњавају прописане услове, у наредних месец дана, тачније до 15. маја, ваљало би да «посете» своју општинску организацију пензионера где их већ чекају пријаве и одговарајући обрасци које треба да попуне.

Ово нам је, између осталог, казао **Радомир Пејовић**, саветник директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање. При том је поновио:

– Могућност да се јаве на оглас и десет дана користе бесплатну рехабилитацију у

Специјална болница Рибарска бања

здравствено-стационарним установама и природним лечилиштима, имају пензионери из категорије запослених, самосталних делатности и пољопривредници који, осим пензије до 16.160 динара, немају никаква друга властита примања (пензију из иностранства, редовну зараду, а ни примања везана за обављање самосталног

рада) и који, у минуле три године, нису користили бесплатну рехабилитацију. А што се тиче пензионисаних пољопривредника, они морају имати и најмање 10 година стажа по основу обављања пољопривредне делатности. Такође, бесплатни опоравак у српским бањама подразумева и лекарске прегледе и терапију, као и новац за превоз (у висини цене аутобуске или возне карте другог разреда).

Пејовић је, такође, скренуо пажњу заинтересованима за бесплатан бањски опоравак да, када одлуче да крену пут пензионерске организације којој на основу пребивалишта припадају, са собом понесу пензијски чек за фебруар или март 2008. године, фотокопију личне карте, као и медицинску документацију (коју поседују); у организацији ће попунити и образац писмене изјаве о другим личним примањима и да уназад три године нису

користили право на бесплатни боравак.

Саветник директора Пензијског фонда поново подвлачи да чланство у општинској организацији пензионера не представља услов за коришћење наведеног права, а да ће списак изабраних корисника саставити комисија коју образује директор филијале Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање. Списак ће бити објављен на огласним таблама пензионерске организације и испоставе, односно филијале Фонда.

Пејовић поново скреће пажњу да ће на редослед на ранг листи пресудно утицати висина пензије («носи» од 15 до 40 бодова), као и дужина стажа осигурања (бод за сваку годину), док корисницима туђе помоћи и неге следује приде још 10 бодова. Под једнаким условима, односно уз исти број бодова, првенство имају највремешнији пензионери.

Татјана Кршић

Где се може на опоравак

Пензионери могу да конкуришу за рехабилитацију на терет Пензијског фонда у једној од следећих установа:

У институтима «Нишка бања» Ниш и «Селтерс» Младеновац, специјалним болницама «Златибор», «Меркур» Врњачка Бања, «Сокобања», «Др Боривоје Гњатић» Стари Сланкамен, «Русанда» Меленци, «Озрен» Сокобања, «Бања Ковиљача», «Буковичка Бања» Аранђеловац, «Новопазарска Бања» Нови Пазар, «Рибарска Бања», «Агенс» Матарушка Бања, «Ивањица», «Гамзиград» Гамзиградска Бања, «Бујановац» Бујановачка бања, «Гејзер» Сијеринска бања, заводима «Златар» Нова Варош, «Врањска Бања», «Бања Кањижа» Кањижа и «Термал» Врдник, у «Бањи Јунаковић» Апатин, као и у природним лечилиштима «Бањица» у Сокобањи, «Пролом бања» и «Луковска бања» Куршумлија.

На основу члана 7. Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање («Службени гласник РС» бр. 29/08 од 21. 03. 2008. године)

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

р а с п и с у ј е о г л а с з а

пријем захтева за упућивање корисника пензија на рехабилитацију

1. Право да користе бесплатну рехабилитацију у здравствено-стационарним установама и природним леčiliштима, у трајању од 10 дана, имају корисници старосних, инвалидских и породичних пензија, чија је пензија за март мања од износа просечне пензије у Фонду, односно мања од 16.160,00 динара.

2. Могућност да се јаве на оглас имају пензионери из категорије запослених, самосталних делатности и пољопривредници који, осим пензије ниже од наведеног износа, немају друга лична примања (пензије из иностранства или редовну зараду, као и примања из обављања самосталне делатности) и који у последње три године нису користили бесплатну рехабилитацију. Пензионисани пољопривредници, осим наведеног, морају имати и најмање 10 година стажа по основу обављања пољопривредне делатности.

3. Уз Пријаву потребно је поднети:

- Пензијски чек за март или фебруар 2008. године
- Фотокопију личне карте
- Постојећу медицинску документацију
- Писмену изјаву, на прописаном обрасцу Пријаве, о другим личним примањима и о томе да у претходне три године нису користили бесплатну рехабилитацију од Фонда.

4. Пријава се подноси општинским организацијама пензионера, према месту пребивалишта, а корисници са територије АП Косово и Метохија испостави или филијали Фонда у месту пребивалишта.

5. Чланство у пензионерским организацијама није услов за коришћење овог права.

6. Оглас је отворен до 15. маја 2008. године.

7. Комисија, коју именује директор филијале Фонда посебно за сваку општинску организацију пензионера, саставља ранг листу према критеријумима из Правилника (за сваку категорију посебно) и објављује је на огласним таблама општинске организације пензионера и испоставе, службе или филијале Фонда.

8. Приговор на објављену ранг листу се подноси Комисији, у року од 8 дана од дана објављивања на огласној табли. У року од три дана Комисија разматра приговоре и саставља коначну ранг листу корисника пензија који се упућују на рехабилитацију.

ПЕНЗИОНЕРИ О ЈЕДНОКРАТНОЈ ИСПЛАТИ ПЕНЗИЈА

Лакше планирање

Најава могућег преласка на једнократну исплату пензија и пензионерима из реда запослених и пољопривредника – с тим што би пензије самосталних делатности биле померене на 4, пољопривредници би их добијали 8, а бивши запослени 12. у месецу за претходни месец – добила је подршку јавности. А шта кажу пензионери?

Милош Дробњак,
пензионер из реда
запослених,
из Краљева:

Да остане и за живот

Мислим да је исплата одједном боља, нарочито за оне који имају мале пензије јер то мало пара што им стигне лакше могу да поделе на све месечне обавезе. Кад пензије приме у два дела, први део им буде таман за дажбине, а за живот им практично ништа не остане, док не приме остатка.

Томо Загорац из Сенте,
инвалидски пензионер:

Да све платимо

Куповна моћ грађана, због поскупљења режијских трошкова, смањена је. Добро је да ћемо добити целу пензију, па да располажемо како знамо. То је мишљење већине мојих колега из општине Сента. Поздрављамо ово, да добијемо целу пензију, па да не останемо дужници држави, пошто ми пензионери те режијске трошкове редовно плаћамо.

Јанош Лошонц, из
Зрењанина (81),
пензионер самосталних
делатности:

Може и који дан касније

Након више од 50 година радног стажа као занатлија обућар – пензионисао сам се 2003. – примам пензију од око 39.000 динара, која стиже редовно. Чуо сам за иницијативу да се и осталим корисницима пензија исплаћује као и нама, «занатлијама», једанпут месечно, само што бисмо је ми добијали који дан касније. Мени то не смета – ако је у општредруштвеном интересу.

Хилда Јовановић,
пензионер из категорије
запослених, Зајечар

План за цео месец

Па, свеједно ми је, знам колико имам, па то је. Навикла сам овако да два пута примам, па се тако и организујем око плаћања рачуна – пола платим уз један, пола уз други део. Али, ако и буде одједном распоредићу да имам до краја месеца.

Розалија Нерер, из
Зрењанина (77),
инвалидски пензионер:

Важно да су редовне

Пензионисана сам 1981. године, моја пензија је мала, око 15.000 динара. Када добијем први део, прво намирим режије и купим лекове, а после шта остане. Ако би се пензија исплаћивала једанпут месечно, опет бих прво платила режије, једино бих тада купила и лекове за цео месец. Уосталом, само да је дају редовно.

Др Живко Лукић из
Љубовије, гинеколог у
пензији:

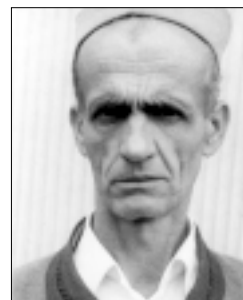

За веће набавке

Врло је важно да су пензије до сада биле уредне. Ја не могу да се пожалим, радио сам, стекао звање примаријуса и задовољан сам висином своје пензије. Обрадовало ме је када сам прочитао у «Гласу осигураника» да ће се пензије исплаћивати једнократно. То је добро, јер ми пензионери нисмо били у могућности да планирамо веће набавке,

пошто су пензије исплаћиване у два дела.

Станислав Малетић,
земљораднички
пензионер из Оровичке
Планине:

Боље једнократно

Мислим да ће бити боље да се пензије исплаћују једнократно. Моја пензија је 6.600 динара и задовољан сам. Супруга такође има земљорадничку пензију и њене припадљности су мање за око 1.400 динара. Морам да кажем да су, ипак, наше пензије ниске, а сами знате да је живот на селу много тежак. Срећа је да можемо супруга и ја да привређујемо.

Живорад Максимовић,
пензионисани флотер
рудника «Велики
Мајдан» у Љубовији:

Да што дуже трају

Мислим да ће бити добро ако се прихвати предлог да се пензије исплаћују једнократно. Драго ми је што пензије уредно стижу, сваки 15. дан. Битно је, ипак, да моја и остале пензије што дуже трају.

ЗАКЉУЧЕН ПРОТОКОЛ О ПРИМЕНИ ЧЛАНА 120 ИЗМЕЂУ ПОРЕСКЕ УПРАВЕ И РФ ПИО

У пензију «на кредит»

Ако је већ поднет захтев да се дугујући доприноси намирују из будуће пензијске припадљивости, потребно је донети ново уверење Пореске управе о висини дуга

Самосталци и пољопривредници који су навршили године за пензионисање, али нису редовно уплаћивали пензијске доприносе, поново, после краткотрајног затишја, могу да се надају решењима о пензији на основу члана 120 Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Наиме, недавно је јединствени Фонд ПИО потписао протокол са Пореском управом о заједничком делању на обављању овог посла, договорено је и како да се поступак унутар Пензијског фонда донекле поједностави и скрати и – сада је све спремно да се поново решавају захтеви дужника који су остварили услов за пензију.

– Протокол који је, након консолидације три пензијска фонда, потписан између Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и Пореске управе, примењује се од 1. јануара ове године, а њиме су договорене и неке новине. Наиме, за разлику од раније закључених протокола са фондовима самосталних делатности и пољопривредника по којима Пореска управа није била обавезна да у уверењу, које је издавала будућем пензионеру «дужнику», напише и суму коју дугује на име неуплаћених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, сада ће Пореска управа у потврде уносити и овај податак. Зато је неопходно да сви осигураници који су поднели захтев да им се утврди право на пензију, а да дугове отплаћују применом члана 120, односно обуставом трећине пензије до измирења дуга, а уз то су приложили «старо» уверење Пореске управе без наведеног износа

Олга Андрић

дуга – сада поново затраже и доставе ново уверење Пореске управе. Оно ће, сходно новом протоколу, садржавати целокупан износ неизмиренних обавеза – основни дуг и камату, као и период за који нису плаћени пензијски доприноси – објашњава Олга Андрић, директор Сектора за интерну ревизију у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање. – У поступцима за остваривање овог права покренутим после 1. јануара ове године, осигураник је у обавези да достави уверење надлежне организационе јединице Пореске управе које садржи податке о основицама

осигурања, износима плаћених доприноса за ПИО за период за који је обавеза измирена, као и податке о висини и периоду неизмиренних пензијских доприноса.

Иначе, шансу да им поштар закуца на врата с пензијским чеком иако нису редовно плаћали пензијске доприносе имају осигураници који су сами себи, по члану 15. Закона о ПИО, уплаћивали стаж, лица којима је било обезбеђено продужено осигурање по прописима који су се примењивали до 9. априла 2003. године, домаћи држављани запослени у иностранству ако за то време нису били обавезно осигурани код страног носиоца осигурања или ако права из ПИО, по прописима те државе, не могу остварити или користити ван њене територије, особе којима својство осигураника није утврђено у роковима прописаним законом и – дакако – осигураници самосталних делатности (сем оснивача који су засновали радни однос у својим фирмама) и пољопривредници. Наравно, уколико имају одређене

Породична пензија

Чланови породице који, после смрти пензионера који је пензију стекао применом члана 120 Закона о ПИО, имају право на породичну пензију, при подношењу захтева за остваривање тог права обавезни су да доставе ново уверење надлежне организационе јединице Пореске управе о висини неизмиренних доприноса преминулог пензионера за пензијско и инвалидско осигурање.

године старости, односно радног стажа, за остваривање права на пензију.

За све категорије осигураника на које се примењује «спасоносни члан 120» доноси се, како напомиње Олга Андрић, привремено решење о пензионисању. У његовом образложењу биће наведено време за које новопечени пензионер није уплатио допринос, али и поука да, по измирењу целокупне обавезе, поново треба до Пореске управе. Наиме, Пензијски фонд ће таквом пензионеру обустављати до трећине пензије и о томе обавештавати Пореску управу, односно њену организациону јединицу на чијој територији је пензионер обављао самосталну или пољопривредну делатност, али коначну реч о раздуживању има Пореска управа: када она пензионеру изда потврду да више ништа не дугује, Пензијски фонд ће донети коначно решење о пензионисању, односно решење на основу укупног стажа осигурања.

Татјана Кршић

ПРЕД ИЗАЗОВОМ НЕОПХОДНИХ ПРОМЕНА У ПЕНЗИЈСКОМ СИСТЕМУ СРБИЈЕ

Разлози за доношење НОВОГ ЗАКОНА

Потребно је већ сада, објективно и неутрално, отворити расправу на који начин ће се наставити реформски процес у пензијском систему

Будући креатори политике у области социјалне сигурности извесно ће се наћи пред дилемом у блиској будућности, односно пред избором између две могућности у погледу начина на који ће нормативно уредити неопходне промене у пензијском систему Србије. Прва могућност је измена постојећег Закона о пензијском и инвалидском осигурању, док је друга могућност садржана у доношењу новог закона коме ће претходити расправа у форми социјалног дијалога.

Пред овом дилемом надлежни ће се наћи већ у другој половини ове године. Имајући у виду да је заоштравање постојеће кризе онемогућило намеравање измене Закона о пензијском и инвалидском осигурању, већ сада је потребно отворити дискусију око начина на који у законодавном раду треба наставити доградњу и промене у пензијском систему. Отварање ове дискусије у стручним круговима активираће и учеснике у социјалном дијалогу да се припреме и укључе у расправе у вези са овом темом.

Потреба социјалне правде и јачање социјалног дијалога, а у том контексту је посебно важан дијалог о функционисању пензијског система, јесу тежишне тачке социјалне сигурности друштва у транзицији. Извесно се може тврдити да одговорно бављење друштвеним пословима подразумева и приоритетно бављење социјалним осигурањем. То су разлози што је већ сада потребно, објективно и неутрално, отворити расправу на који начин ће се наставити реформски процес у пензијском

Владимир Јанковић

систему: изменама постојећег закона или доношењем новог закона.

Одлука будућих креатора

Доношење новог закона којим ће се уредити систем обавезног пензијског и инвалидског осигурања чини се прихватљивијом варијантом за коју би требало да се одреде будући креатори политике у овој области. Разлози за овакав приступ крећу се у широком дијапазону: од доношења новог устава, преко промена првобитног текста закона које су у таквом обиму да захтевају најмање објављивање прецишњег текста Закона о пензијском и инвалидском осигурању, до измена и допуна које су неопходне у постојећем пензијском систему међугенерациске солидарности.

Чињеница постојања новог уставног оквира, успостављеног доношењем новог Устава Републике Србије, може по себи бити довољан разлог за доношење новог закона којим ће се уредити систем обавезног

пензијског и инвалидског осигурања. Међутим, разлози за доношење новог закона, у много већој мери него што је то нов уставни оквир који садржи минимум одредби о уређивању социјалног осигурања, налазе се на другој страни, у самом пензијском систему и преко потребним променама.

Разлоге за доношење новог закона треба тражити у следећем:

1. решењима у Закону о пензијском и инвалидском осигурању која се односе на усклађивање пензија која стварају негативне последице по материјални положај садашњих и будућих пензионера;

2. уводним одредбама и одредби члана 16. Закона о пензијском и инвалидском осигурању које се односе на добровољно пензијско и инвалидско осигурање, које нису нужне у закону којим се уређује обавезно пензијско и инвалидско осигурање, имајући у виду регулативу о раду добровољних пензијских фондова и одредбе Закона о осигурању, али и непостојање стратешког опредељења око тзв. другог стуба осигурања;

3. ригидном дефинисању инвалидности као потпуног губитка радне способности за обављање било ког посла, чиме је искључена могућност остваривања права на инвалидску пензију у случајевима губитка радне способности за обављање специфичних послова где долазе до изражаја лична својства осигураника неопходна за обављање тог посла, с обзиром на то да је у таквим случајевима губитак радне способности потребно везивати искључиво за посао осигураника (професионална

инвалидност), а не за било који посао;

4. појму осигураника пољопривредника који је потребно редифинисати ради отклањања потешкоћа које постоје у функционисању осигурања овог дела радно активне популације;

5. различитом најнижем износу пензије и накнаде погребних трошкова по основима осигурања (запослење, самостална делатност, пољопривредна делатност) у условима консолидованог јавног пензијског система и једнаке мере сиромаштва за све пензионере;

6. коришћењу права на старосну пензију у случајевима накнадног запослења или обављања самосталне делатности од стране корисника пензије;

7. недефинисању имовине пензијског фонда;

8. недовољно и непрецизно дефинисаним управљачким овлашћењима фонда у односу на имовину и средства фонда у контексту буџетског система;

9. одвојеним подрачунима у јединственом јавном фонду у условима постојања различитих уплатних рачуна за плаћање пензијског доприноса по категоријама обвезника и финансијски консолидованог система, преузимањем јавног дуга по основу ранијих кашњења у исплатама пензија, који редовно сервисира своје обавезе према свим корисницима права;

10. правно-техничкој непрегледности Закона о пензијском и инвалидском осигурању због престанка важења великог броја одредби услед доношења Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, као

ЈЕДНОГОДИШЊЕ ИСКУСТВО ТРЕЋЕГ ПЕНЗИЈСКОГ СТУБА

Улог за лагоднију старост

Досад око 200.000 људи уплаћује за допунску пензију у једном од седам добровољних пензијских фондова

и због измена насталих доношењем Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2005. године;

11. организационим променама у пензијском осигурању војних осигураника њиховим укључивањем у јединствени јавни пензијски фонд.

Неопходна државна стратегија

Доношење новог закона захтева стратешки приступ од стране креатора политике. То подразумева претходно предлагање и усвајање државне стратегије у овој области, а потом пуну имплементацију усвојене стратегије у законским нормама. Стратегија развоја пензијског система мора да садржи и одређење креатора политике у вези са увођењем тзв. другог стуба осигурања. По нашем уверењу, овај стуб осигурања је изазов који је потребно одложити за будућа времена. Стога, стратегија развоја пензијског система мора да се односи на промене у систему првог стуба осигурања заснованог на традиционалном европском социјалном моделу.

Стратегија развоја пензијског система је нужна и са становишта реализације пројекта који се односи на унапређење администрирања системом социјалног осигурања, а посебно са становишта прикупљања доприноса за социјално осигурање, регистровања и коришћења података о осигураницима и обвезницима доприноса. Доношење закона којим ће бити уређен рад Централног регистра, чије доношење је ствар скоре будућности, подразумева истовремено и доношење новог закона у области пензијског и инвалидског осигурања.

Сваки од наведених разлога захтева пажњу и простор за анализу. Овом приликом остаћемо на евидентирању разлога који упућују на већу целисходност да се у наредном периоду приступи доношењу новог закона у овој области, него што би било новелирање Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Владимир Јанковић

Скоро 200.000 људи у Србији одлучило је да себи обезбеди, поред редовне, и допунску пензију за мирнију старост, уплатама у неки од добровољних пензијских фондова чије је пословање, као трећег пензијског стуба, званично омогућено лањског априла.

Почетком ове године било је седам добровољних пензијских фондова, са нешто више од 30 милиона евра укупног капитала. На почетку ове године, најуспешнији је био Рајфајзен Футуре, који је вредност инвестиционе јединице увећао за близу 20 процената, односно са почетних 1.000 на 1.209 динара, колико је износила средином јануара ове године. Преосталих пет фондова – Гарант, Делта Ђенерали, Триглав, Дунав и ДДОР пензија Плус бележило је у прошлој години раст инвестиционе јединице и то између 0,8 и 18,3 одсто, зависно од тога кад су основани. Једино је у фонду НЛБ Нова пензија инвестициона јединица «пала» са оснивачких хиљаду, на 992 динара.

– Просечан месечни допринос у добровољне фондове износи 1.900 динара. Важно је, међутим, да грађани знају да допринос за ово осигурање не мора да се

уплаћује сваког месеца, ни у истом износу. Значи, када и колико може да се издвоји, толико се уплати за допунску пензију – објашњава **Зоран Пановић**, директор Завода за социјално осигурање.

Битно је и да за ово осигурање не мора да се уплаћује лично, већ и други могу да уплаћују у име корисника будуће допунске пензије. Поготово то могу послодавци за своје раднике, што многи од њих и чине: досад је око 250 фирми одлучило да уплаћује допунско осигурање за око 50.000 својих запослених; оне за своје раднике најчешће уплаћују по 3.030 динара, јер је то сума која се не опорезује. Иначе, средства уплаћена у добровољни пензијски фонд не могу се повући пре 53. године живота, а пре навршених 70 осигураник мора да започне повлачење средстава.

Добровољни пензијски фондови послују тако што уложени новац «оплођују» улагањем и тако повећавају вредност инвестиционе јединице. Наравно, не улаже се све «на једну карту», већ се, према процени овлашћеног менаџера зависно од кретања на берзи, део новца улаже у обвезнице старе девизне штедње, део у акције.... Основни показатељ пословања добровољног пензијског друштва није само раст инвестиционе јединице, већ остварен годишњи принос, што се још не може равноправно мерити за све фондове јер неки од њих послују тек неколико месеци, а неки дуже од годину дана.

Стручњаци сматрају да се ваљана оцена о раду друштава у «трећем стубу» поуздано може давати тек после петогодишњег искуства, а фонд сматрају успешним ако његова инвестициона јединица порасте бар пет одсто годишње. Ипак, и ово време је довољно да се уоче порођајне муке које, код нас, имају добровољни пензијски фондови: почетком априла свима су инвестиционе јединице вределе мање него у јануару, а, уз НЛБ Нова пензија, још код три (Триглав, Дунав и ДДОР Пензија Плус) пале су испод почетних 1.000 динара; гихањима на берзи придружила се и недовољна подршка државе «трећем стубу» пензијског осигурања која се, за разлику од већине других земаља, свела само на то да се месечна уплата од 3.030 динара ослобађа издвајања пореза у буџет.

Весна Анастасијевић

Пример куповине и обрачуна инвестиционе јединице:	
Вредност инвестиционе јединице фонда	1.000 динара
Износ доприноса	3.000 динара
Накнада приликом уплате	$3.000 \text{ дин} \times 3\% = 90 \text{ динара}$
За куповину инвестиционих јединица остаје	$3.000 - 90 = 2.910 \text{ динара}$
Купујете	$2.910 / 1.000 = 2,91 \text{ инвестиционе јединице}$
Ако, после 100 дана, вредност инвестиционе јединице порасте, рецимо, на 1.050 динара, вредност ваших средстава на индивидуалном рачуну ће бити $1.050 \text{ дин} \times 2,91 \text{ инв. јед} = 3.055,5 \text{ динара}$	

НА ТЕРЕНУ СА ЕКИПОМ ИНСТИТУТА ЗА ГЕРОНТОЛОГИЈУ И КУЋНО ЛЕЧЕЊЕ

Осмех на лицу болесних

Око 1.500 оболелих и старијих људи обилази 18 екипа лекара и сестара

Доктор Јевђовић, сестре Милка, Светлана и Слободанка са својим пацијентима

Стара је и добро знана истина да је здравом човеку потребно много ствари, а болесном само једно – здравље. Овим речима нас у свом дому у Земуну дочекује **Драган Будимир**, 53-годишњак, чији је живот пре две године потпуно ненадано кренуо другим током. Од активног, увек у покрету, послу посвећеног инжењера технологије, за кратко време постао је болесник, везан за постељу и инвалидска колица.

– Био сам потпуно здрав, никада на боловању нисам био. Онда су почеле да ми трну ноге, па да отказују, и за две недеље скоро нисам могао да се крећем. Кренуо сам од лекара до лекара: од почетне «дијагнозе» моје лекарке да ми се не ради и да лепо дам отказ ако је тако, стигли смо до малигног тумора на кичменој мождини. Годину дана сам био у разним болницама, а операције до рехабилитације, а када сам, пре 15 месеци, дошао кући, нисам у кревету могао да се окренем. Моја једина узданица сада су лекари и сестре Института за геронтологију и кућно лечење јер од када је супруга сазнала да постоје и успела да дође до њих, моје се стање променило на боље и то много. Ево, да видите, сам устајем и ходам – поносно и узбуђено, Драган доказује свој напредак нама и екипи Института која му је стигла у кућну посету.

Док он др **Саши Јевђовићу** и сестри **Слободанки Момчиловић** објашњава да му треба само неколико минута да мало размрда ноге да би затим по пола сата и дуже ходао по кући са шеталицом, његова супруга **Љиљана** не скрива захвалност тиму из Института. Каже да јој је супруг, од када су они почели да

долазе, не само поново проходао, већ и повратио веру у живот и људе. Поготово што сестра **Светлана Марковић** долази код њих свакодневно и помаже око неге пацијента. Њено радно место је у неколико улица у којима обилази од шест до осам пацијената дневно.

Док причамо са домаћинима, лекар и сестре обављају свој уобичајени посао, као да су у болници. Прегледају пацијента, мере притисак, све то пишу у болеснички картон, заказују ултразвучни преглед, долазак стоматолога, дају упут за биохемијске анализе крви...

– Све од прегледа и рехабилитације што може да се обави у кући, обавља се. Физиотерапеут долази код господина Будимира једном недељно и ту је напредак више него очигледан. Постигнуто је и више него што смо се надали и што се, са овом болешћу, очекује. Једино се снимања скенером и магнетна резонанца не могу обавити код куће, али све остало организујемо тако да пацијент не мора да се излаже непотребном малтретирању. Ми долазимо у одређене термине,

али, ако је потребно, довољно је да се пацијент јави и каже да треба ванредно доћи и ми се организујемо и долазимо истог дана када нас позову – објашњава доктор Јевђовић.

Иначе, ове посете су бесплатне за пацијенте са дијагнозама малигних болести, као и за старије од 65 година, док остали плаћају партиципацију.

Док напуштамо дом породице Будимир, у коме је све подређено болеснику – од кревета, преко његове собе, до уласка у кућу, Драган нас испраћа са осмехом, шалећи се да свима прича да је он пацијент дела Института за кућно лечење, а не за геронтологију.

Сестра Слободанка већ зове следећег пацијента, **Катицу Шљукић**, и крећемо пут ново-београдских Алексиначких рудара.

– Живим сама у стану на четвртном спрату, а после операције оба кука, када ништа сама нисам могла, нисам знала како ћу. Првих недељу дана била је код мене снаха из Сомбора, али је морала да се врати кући. Преко пријатеља сам чула за Институт и, ето, успела сам да дођем на њихов «списак». Стално

ми долази сестра **Милка Вукић**, помаже ми и да се иштуширам, да наместим кревет, прошетам око зграде и то ми јако пуно значи. Лекар и сестра такође долазе по распореду, али и када их позовем, тако стварно могу само да будем срећна што постоје – не крије своје одушевљење наша домаћица, **Катица Шљукић**.

– Имамо око хиљаду и по болесника које обилазимо на територији града – каже за наш лист сестра Слободанка Момчиловић која свакодневно, уместо да са картоном под руком ушета у болничку собу, седа на возачко место службеног југа и, са дежурним лекаром, креће пут домова својих пацијената. – Они нас тамо чекају са једном од 225 сестара, колико их ради на терену, оваквих мобилних екипа имамо 18, а радимо у две смене.

Док ово прича, прегледа болеснички картон и узима апарат за мерење притиска. Сестра Милка прича доктору Јевђовићу о пацијенткињиним проблемима са шећером и одлучују да одмах провере стање шећера у крви. За минут-два апарат показује да је све у реду, али доктор ипак предлаже да дође и нутрициониста и посаветује пацијенткињу о исхрани. Речено – учињено. Одмах се бележи у картон и заказује долазак...

Следи нови позив и најаву доласка код следећег болесника, који жељно очекује посету лекара и контролу. Лекар и сестра настављају своју дневну посету по Земуну и Новом Београду, а ми се опраштамо са њима мислећи како би лепо било када би их било више и када би више болесних и усамљених људи имало могућност да им они закуцају на врата.

Весна Анастасијевић

За волан, па на следећу адресу

НАШ САГОВОРНИК: ЈЕЛЕНА ГЕНЧИЋ

У свему шампион

Време кад су данашње тениске звезде стасавале под њеном руком није завршено: међу талентима и неки нови, будући врхунски играчи

Пре подне послови у кући, факултет, тренинг. Поподне исто то. Увече такође. То је **Јелена Генчић** у младости; сада нема факултета, али има и посла у кући и вишесатно тренирање дечака и девојчица са рекетом у руци.

Овај разговор водимо у кафићу званом ОЗОН у коме се, наравно, ударнички пуши, а пошто ускоро идете у онај велики балон на Бањици хоће ли бар тамо бити више озона за Вас и клинце које учите тенису?

– Тешко, јер тамо је велики притисак, велика влага, доста је и хладно. Али, ми издржавамо, мислим тренери, као што и деца све то издрже.

Да ли Ви помислите: идем да тренирам будуће Ане и Новаке, или евентуално будуће?

– Ја увек тренирам младе не са тим «евентуално», већ упорно тражим таленте да стварно касније буду неки нови **Ноле, Ана** или **Јелена**. Мислим да ће се ускоро то и остварити јер тренирам једног дечака од осам и по година који ме јако подсећа на Нолета са којим сам радила осам година. Надам се да ћу и њега избацити у врх.

Тај Ваш предани, физички, често и тешки рад са децом, у тзв. пензионерским данима, да ли је то «пензионерски аеробик». Или оно што памтим: студирамо исти факултет, ја уз студије помало пишем, а Ви редовно студирате и још играте и рукомет и тенис. Је ли то породична «генчићевска» радна енергија или...

– У сваком случају породична, јер смо били радни, вредни, уопште не гледамо на године, године су понекад охо-хо иза нас, а надамо се да ће бити и изнад нас. Ми, Генчићи, све што радимо радимо са вољом, ентузијазмом и уопште не мислимо на неку нашу

будућност. Пошто сада радим са младима ја и те како мислим на њихову будућност.

Немамо времена за детаљно копање по Вашој веома успешној спортској каријери. Ипак, јесте ли били првак државе у тенису три, пет пута или само једном?

– Мало више. Била сам у тенису 32 пута шампион оне велике Југославије. Иза мене по броју титула била је **Мима Јаушовец** са 28 титула. Али увек кажем да је била много боља од мене. Била сам задовољна титулама, јер сам уз спорт и радила и студирала па нисам много наступала у иностранству. Више сам волела да овде радим, поготово са младима, и да уживам колико могу, а не да, рецимо, будем прва или друга у свету.

А кад сте престали да се активно бавите тенисом?

– Нисам престала да се бавим тенисом јер сам после играчке каријере пуних 15 година била савезни капитен за све женске екипе тадашње Југославије. Мој највећи успех као савезног капитена било је треће место на познатом Федерејшн купу, што је светско екипно првенство. Тада сам обилазила све наше тениске клубове и тако сам пронашла једну **Монику Селеш** са којом сам радила четири године. Нашла сам и једног **Горана Иванишевића** и њих двоје сам водила по свету пуне четири године и после је наступила једна мала пауза у проналажењу талената, што је сасвим нормално.

А онда сте се нашли на врху Копаоника?

– Баш тако! Тамо сам водила Генексов камп пет година и открила, као што знате, Новака Ђоковића са којим сам радила до пре извесног времена.

То сте, дакле, Ви у тенису, а у рукомету? Били сте голман у ОРК Београду

или сте бранили и за репрезентацију?

– Почела сам да играм велики рукомет, који данас не постоји, и то у «Црвеној звезди». Све до 1957. године увек смо били међу три најбоље екипе. И баш тада је одржано прво светско првенство у том новом, да тако кажем малом рукомету. На изненађење и запрепашћење целог света освојили смо бронзану медаљу. И у рукомету сам била репрезентативац, пуних 16 година. Била сам повређена, па оперисана, и онда сам се посветила тенису, почела да радим на телевизији... нисам могла да се и даље бавим рукометом.

Колико се сећам правили сте неке лепе емисије о сликарству и уметности, шта још?

– Ја сам у ТВ Београд дошла када се она тек формирала, пре него што је званично почео експериментални програм телевизије. Захваљујући мојим успесима у спорту а, ваљда, и одговарајућем факултету (Историја уметности) изабрана сам у најужи круг да вежбамо и учимо ТВ занат. Јер, нико од нас није знао шта је телевизија. А учитељи су нам били редитељ из Словеније **Јанез Шенк**, па **Антон Марти** из Загреба и, наравно, **Слава Раваси**, позоришни редитељи из Приштине. При том, морали

смо да завршимо специјално за нас формирану Вишу филмску школу која је после прерасла у познату Академију за позориште, филм, радио и телевизију. Учили су нас и наши познати филмски камермани и остали стручњаци, а рад смо почели тек кад је ТВ Београд добила прве камере и остале уређаје.

Јесте ли одмах постали редитељ?

– Не, у почетку смо радили све: били смо и новинари, и секретарице, уредници, редитељи. Било нас је мало, а све је ишло «уживо»: од дневника (примарна емисија и главни уредник **Миња Дедић**), па преко других емисија до почетка наше познате ТВ драме. Ту је Раваси био главни и моја је срећа да будем одмах са Славом и све оно што сам касније исказала у мојим емисијама где сам била самостални редитељ научила сам од њега.

Шта сте касније радили кад сте све то научили?

– Радила сваштаство, и образовне емисије, са **Љубом Радичевићем** («Портрети», «Музеји...»). Доцније сам била у Културној редакцији, па Драмској, Музичкој, јер сам завршила и Средњу музичку школу, да би ме, на крају, **Чедомир Мирковић** позвао да радим у Школско-образовној редакцији где сам одрадила више од хиљаду емисија. Најчешће су то биле сјајне емисије познате и у свету. Жао ми је што данас више гледамо репризе тих наших емисија него нове истог жанра које би сигурно умели да раде садашњи посленици телевизије. Ваљда је то жеља тамо неких главешина да се гледаоци не образују и зато не памтим када сам на ТВ чула добро поезију, што ме боли јер сам на ТВ радила до «милосрдног» бомбардовања, значи дуже од 45 година.

Бора Ољачић

ПЕНЗИОНИСАЊЕ И СТАРЕЊЕ КАО РАЗВОЈНЕ КРИЗЕ

Треће доба – шанса и за уживање

За престанак дугогодишњег начина живота треба се припремати још док се ради, да би се новостечено слободно време доживело као отварање могућности за бављење нечим што се воли

Одлазак у пензију за већину људи је једна од најстреснијих ситуација у животу: уместо да су сретни што су доживели пензионисање, осећају губитак и тешко се прилагођавају новим околностима. Зашто је то тако и може ли се нешто учинити, говори др **Нила Капор Стануловић**, редовни професор Новосадског универзитета.

– И јесте реално губитак, преваходно уходаног дугогодишњег стила живота. Ми смо нешто радили, ишли на неки посао, неке и нечему смо били потребни, били смо један потребан шраф у некој организацији. И одједном, губимо професионалну сатисфакцију да нешто радимо, да смо корисни, губимо ту мрежу коју смо имали, макар се свађали с колегама. Устанеш, и ништа осим новина, можда немаш с ким ни да попричаш. За многе, кад се пензионишу, нема сврху ни јутарње чешљање и облачење. Остану у пиџами и папучама, са ормарима препуним гардеробе коју облаче за славу и понеку шетњу.

Пензионисање је више-струки губитак јер се губи структура дана, структура осмишљавања преосталог живота што је штета, јер то треба да буде квалитетан живот. Заслужили смо да живимо лепо и квалитетно, макар у трећем добу!

Требало би још за радног века смислити неку активност која се постепено уграђује у живот, а која ће постати централнија кад престану све друге формалне активности.

Проф. др Нила Капор Стануловић

То је активност за коју сам савладала основне вештине, уградила је у своје слободно време, заволела, и само чекам да ми се отвори време. И

онда пензију доживљавам као отварање времена, отварање шансе за бављење нечим што већ волим. То може да буде много ствари, хобија, башта, цвеће, али да то започнемо пре пензионисања. Ако то оставимо за «кад ја једног дана одем у пензију», биће касно. Нема тада више снаге, онда смо већ сувише шокирани управо овим кризним периодом губитка.

Важно је и да се људи укључе у групу сличних – новопечени са осталим пензионерима, да с њима подели искуство и нешто научи; да се створе нови друштвени кругови чији ће се део бити.

Свакако треба одржати добре односе са породицом. Много боље пролазе они који су у браку – не зато што су они сретан брачни пар, него што

имају минимум породичног језгра. Онда има смисла да жена кува, а мушкарац иде у куповину. Али, ако је једно, онда се и тај минимум смисла и осећања припадања губи, јер човек стварно остаје сам. Брига о свом здрављу веома је важна.

Је ли довољно бити пожртвована бака или дека?

– Изразито је добро ако постоје деца и унучи. Заиста, и деда и бака су веома потребни, не само за чување деце, јер то се увек може платити. Много је важније да унучи од њих добијају додатну количину емоционалне хране, и да ту љубав узвраћају старима. Али, лоше је ако бака и дека те релације претворе у свој сопствени смисао живота занемарујући све друге односе, и узвесе

И раме за плакање

Човек је, од првог удаха па до последњег издаха, изложен, а и подложен променама које, с обзиром на животну доба у коме се дешавају и снагу којом делују на сваког понаособ, могу да прерасту у кризе. Психологија познаје развојне кризе – адолесценцију и, за неког више а неког мање, улазак у брак, криза је и трудноћа, и старење ... и неразвојне, оне које не бисмо морали да доживимо, а доживљавамо их: губитак драге особе, материјални губитак, губитак статуса, губитак здравља... Те кризе понекад просто разарају људе.

– Криза се решава тако што се човек својим сопственим снагама прилагоди новонасталој ситуацији, што је лако рећи, али тешко спровести. Неки људи имају такозване стратегије суочавања са кризним ситуацијама које им помажу да после првог периода блокираности, изгубљености, шока, неверице, ипак полако дођу себи, стану на своје ноге и извуку се из тог пепела. Не помаже ту много то што кажу да на крају тунела има светлости, јер у оном моменту

видимо само мрак. Оно што помаже јесте социјална мрежа људи који нас подржавају, за које знамо да су на нашој страни, без обзира на то што се десило; којима је жао што нам је тако тешко и који верују у наше снаге да то превладамо; који су ту уз нас и пружају нам осећање да припадамо некоме или нечему, са свим тим губицима и невољама. То треба особи у кризи ако желимо да помогнемо – разумевање, стрпљење, подршка, време, добро слушање и, по потреби, раме за плакање.

Неке особе се фиксирају у кризи и не могу да макну, па та криза, без обзира на објективну снагу коју други са стране виде, постаје бескрајно јака и већа него што би реално требало очекивати. Али ми не можемо да судимо о томе. Зато и постоје психотерапеути да помогну онима који не могу сами да се извуку и наставе квалитетан живот. Невоља је код нас само у томе што постоје и психотерапеути и људи са проблемима, а једни друге не проналазе – каже др Нила Капор Стануловић.

Вера и Стева Боснић: Најлепше су љубави зрелих година

значај те своје улоге до мере када то почиње да смета. У тим годинама, баш услед низа губитака и осећања да има још мало времена, човек може да види себе као неопходног и важног, што оптерећује околину, а и тужно је. Баш зато треба имати паралелан, бакин или декин живот. Кад чујем некога да му је једини смисао живота нуоче, жалим и њега и то дете. Јер, бака мора да има свој живот, своју кућу или стан, свој ритам дана, свој хоби, а да при том буде и бака. Онда неће претерати. Онда се неће наметати.

Које су то још мале радости старости за супружнике или самце?

– Бити у партнерском односу у старости веома је пожељно, и одлазити на места где се окупљају вршњаци, у пару или као самци. Код нас, за разлику од неких других средина, комшилук, а понекад и породица, неће са симпатијама гледати на самце који траже и налазе нове partnере, али они треба да се изборе за то право у својој околини, да излазе, да се друже, јер бити сам у кризи није добро. Ако немаш партнера важно је да се настави мрежа социјалних односа, да човек не носи то бреме самоће, да лакше преброди кризу.

Изгледа врло једноставно, само кад бисмо успели да победимо традиционално

виђење да је бити стар, да је бити сам – трагедија, да је седети у кући једина солуција. Подржавам нове емотивне везе, и мислим да су оне много зрелије. Са 60 или 70 година бирамо људе који имају сличне афинитете, који говоре разумљивим језиком, о темама које су блиске. То може, а и не мора, да буде сексуално обојено. Важна је емотивна везаност.

Штета је за једну особу која можда у животу није ни имала времена да буде партнер (деца, кућа, посао, стари родитељи и друге обавезе), да ужива у мирном, лепом вечерњем ћаскању са својим тадашњим партнером, да то не приушти себи бар у позним годинама. Сад имаш времена онолико, колико хоћеш да ти је заиста лепо.

У мање традиционалним друштвима је слично, исте су кризе, само што је мање осуде за старије људе који хоће да се проводе, да излазе, траже partnере. Од њих се то просто очекује! Не зове се то узалуд треће животно доба, или позно доба које нуди сва права. Жене се тамо не облаче у тамно и црно, облаче шортсеве, и баш их брига. У тим годинама није више важно како изгледаш, него да ли се осећаш угодно. Богата друштва спремнија су за старење свог становништва.

Ика Митровић

Мозак у пету брзину

Мислите да вам је ментално здравље у кризи? Размишљајте брзо – али, буквално! Нова студија са Пристона и Харварда показала је да се људи осећају боље, енергичније и креативније када мождане вијуге убаце у пету брзину.

– То је као да ставите мозак «на трчање» – каже **Емили Пронин**, ванредни професор психологије на Пристону и један од аутора студије. – Тестирајте «брзо размишљање» – подсетите се у што краћем времену 20 начина за побољшање здравља или брзински прочитајте новине. И гледајте како вам расположење расте.

Цвекла за нижи притисак

Истраживање везано за исхрану препоручује свакодневно узимање пола децилитра сока од цвекле за превенцију можданог и срчаног удара. Притисак пада након сат времена, а позитивни ефекти осећају се и неколико сати касније, тврде истраживачи. Кључни састојак цвекле је нитрат којег, иначе, налазимо и у зеленом лиснатом поврћу.

Мед бољи од сирупа за кашаљ

Истраживање, у којем је учествовало 105 деце која су кашљала због прехладе, показало је да је кашичица меда, дата пред спавање, боља од сирупа за кашаљ; мед је омогућио деци и њиховим родитељима да мирније спавају. Наиме, деца су била подељена у три групе: једна група је примала сируп против кашља, друга мед, а трећа ништа. Најбољи резултати у смиривању кашља остварени су код деце која су добијала мед.

Музика после можданог удара

Слушање музике два сата дневно може да помогне пацијентима који се опорављају од можданог удара у поправљању вербалних и других конгитивних функција – сазнање је до којих су дошли фински научници. Музика је добра за стимулисање мозга да се навикне на оштећења изазвана ударом, а та оштећења могу да утичу на говор, пажњу или покрете.

Тестови на роботима

Уместо на лабораторијским животињама, разни хемијски препарати ускоро би могли да се тестирају на – роботима. Наиме, у САД се испитује технологија која би омогућила тестирање потенцијалне штетности хемијских препарата без укључивања лабораторијских животиња: нови поступак подразумева мешање хемикалија са људским челијама и коришћење робота који у року од неколико минута могу да открију да ли је дошло до одумирања ћелија или неких других последица токсичности.

ИЗМЕНАЋУЈУЋИ РЕЗУЛТАТИ НАЈНОВИЈЕ БРИТАНСКЕ СТУДИЈЕ

Депресиван први дан остатка живота

Пензија се очекује с нестрпљењем – док не дође, показали су одговори две хиљаде анкетираних

«**К**ад ће већ једном та пензија», уздах је који је универзалан на свим меридијанима. Кад се уђе у завршне године радне каријере и кад је пензионисање на видику, главно осећање је очекивање велике промене, опуштање од свакодневне рутине одласка на посао, саобраћајних гужви, стресова на радном месту... И замишљања доколице: планира се најчешће да ће се, најзад, урадити све оно што се, због несташице времена, није могло док се радило...

Али ово радовање траје – све док не осване «први дан остатка живота», први дан у пензији.

Жалосни, изгубљени, узнемирени...

Ако је судити по резултатима управо објављене студије о почетку живота у пензији у Великој Британији, ови снови о пензионерској идили разбијају се већ првог дана ван посла: више од 50 одсто нових пензионера први дан без радних обавеза дочекује у великој депресији.

Најчешћи одговори које је две хиљаде учесника у истраживању, одабраних тако да буду статистички «репрезентативни узорак», давало на питање како су се осећали првог пензионерског дана, били су: «жалосно», «изгубљено» или «узнемирено».

На неки начин «срећно», осећало се 48 одсто анкетираних, што је прокоментарисано као изненађујуће, поготово из перспективе оних који с нестрпљењем очекују да испуне услове за перманентни растанак од радних обавеза.

Разлози који су наведени као образложење за недостатак радовања на самом почетку пензионерског доба су многобројни. Једнима су недостајале колеге, другима обавеза да се лепо облаче, а неким богами и оно што је углавном разлог за радовање пензији: притисак и стрес који изазивају посао и радно окружење.

Поменуто истраживање је открило и да би већина желела да одлазак у пензију, уместо одсечног «данас радиш, а од

сутра си пензионер», буде поступан процес, да се радне обавезе смањују постепено, тако што би се током једног периода скраћивало радно време, што би за исход имало одвицавање од једне рутине и навикавање на другу.

Али оно што је предочено као нова чињеница, јесте и да све већи број људи и

после испуњавања услова за пензионисање остаје да ради. Углавном из изнудице.

У Британији године за пензионисање су 65 за мушкарце и 60 за жене. Али, у последњих 15 година број оних који раде и после овог лимита је повећан за 55 одсто, па Британија данас има око 1,3 милиона «запослених пензионера».

За већину, њих 63 одсто, главни разлог за то јесте – новац, односно такве прилике да од пензије не могу пристојно да живе.

Већина студија које су анализирале социјални статус британских пензионера (укупно их има 11,2 милиона) показује да је ова друштвена група задуженија од радног дела становништва. Они данас у просеку дугују четири пута веће своте него пензионери пре десет година.

Реч је углавном о кредитима за станове, који су

Инвазија аустријских пензионера

Почетак априла је време када се на црногорском приморју збива сада већ редовна годишња инвазија – аустријских пензионера. Током овог месеца, последњег у вансезони када су, наравно, и цене знатно повољније, у Будви и другим туристичким местима Црне Горе боравиће око 10.000 аустријских пензионера који ће домаћинима оставити око 4,5 милиона евра.

Лане је у овом «ходочашћу» било 7.500 аустријских пензионера који су се, очигледно, лепо провели и о

томе раширили глас међу суграђанима истог статуса.

Разуме се, да привуку пензионере, пре него што се сасвим отворе будванске плаже и дискотеке популе много бучнијим гостима, побринули су се и Црногорци: градоначелник Будве и министар туризма су овај «пакет аранжман» направили са аустријским удружењима пензионера током посете Бечу у децембру 2006. године. Тај службени пут им се очигледно исплатио.

под хипотеком. При том су у најтежој ситуацији они који имају преко 80 година, а нису успели да се благовремено реше дуга. Таквих је, како је евидентирано, више од 60.000.

Савети корисни и за друге

Мада број презадужених пензионера расте, они су ипак велика мањина. За остале, чије су пензије пристожне, разлози незадовољства су другачији, па отуда у британској штампи, која, као и свугде, рачуна на пензионере као лојалне читаоце, пуно савета како да се дочека пензионерско доба, да потраје и да се у њему ужива.

Међу «стратешким» саветима о томе «како да уживате у остатку свог живота», најчешће се помињу следећи, корисни не само за британске пензионере.

Планирајте: Пошто знате да вам предстоји пензионисање, планирајте шта ћете радити, коју нову животну улогу преузети. Рачунајте да је пред вама («боже здравља», како би се рекло код нас) око двадесетак година – сасвим довољно да се надокнади много тога пропуштеног.

Комуницирајте: Пријатеље са посла, без којих остајете, треба заменити новим. Пронаћи неки хоби и дружити се са другима који га практикују, постати члан неког удружења, успоставити сада другачије везе са онима са којима сте некад радили, који су такође отишли у пензију.

Рedefинишите себе: Док радимо, ми се поистовећујемо с послом. У пензији зато приоритет постаје проналажење новог смисла живота, рedefинисање идентита. Не доводите себе у ситуацију – гласи један од британских савета – да се, докони, мотате по бившој фирми, да вам неко од млађих колега не би саопштио оно што вам се неће допасти: да сада, као пензионер, нисте обавезни да долазите на посао...

Милан Бекин

Шпијунирање запослених

У Берлину је избио велики скандал када су новинари открили да је немачки трговачки ланац «Лидл» месецима уходио своје раднике, а њихово понашање, навике, способности и друга запажања на послу, али и у сфери приватности, исцрпно документовао бројним записницима.

«Среда, 16:45 сати. Премда се госпођа Н. из Сектора акцијске продаје досад баш и није нарадила, без минута закашњења отишла је на паузу. Током одмора је са госпођом Л. разговарала о плати и

накнади за прековремени рад. Обе се надају да им је плата легла на рачун, јер су без новца.»

Ово је само један од многих записника на укупно више стотина страница до којих је дошао немачки магазин «Штерн», након чега је избила афера. Из докумената произлази да је трговачки ланац «Лидл» помоћу камера за надзор самопослуга шпијунирао сопствене раднике. Под изговором да мотре на муштерије, детективи су целе прошле године детаљно бележили запажања о

понашању запослених, о броју одлазака у тоалет или о породичним приликама особља и љубавним односима на послу.

Управа концерна није порекла наводе новинара, али је записнике правдала потребом да се утврди «евентуално неодговорно и штетно понашање радника». Иначе, синдикати већ годинама указују на скандалозне услове рада у «Лидловим» радњама и критикују застрашивање и ометање активности радничких представника у управи предузећа.

Кардио тренинг звани – зумба

Тренинг за којим су, однедавно, Американци полудели зове се – зумба. А сада он, полако, осваја и Европу. У питању је жестока, енергична плесно-аеробна техника чији корени потичу из Колумбије. Зумба у сленгу иначе значи «брзо». Кажу да је један сат зумбе попут доброг провода у ноћном клубу, али без конзумирања алкохола. Вежба се најчешће сат времена, а зумба удружује покрете из фламенка, салсе и сличних плесова. Приликом «зумбирања» ноге и руке су непрестано у покрету, њишу се бокови, сагиње се и врти. Овај одличан кардио тренинг могућно је прилагодити различитим узрастима. Установљено је да «најжешћи» вежбачи «сагоревају» и до 700 калорија по сату, па је зумба оглашена идеалним плесом за оне који желе да смршају, а да се при том и добро забаве.

Хит – диск за псе

Вест која стиже са Новог Зеланда, најблаже речено, необична је: компакт диск са песмама које људско ухо не може да региструје, снимљеним на фреквенцији коју чују једино пси, постао је најпродаванији у

тој земљи. А да сви пси нису и љубитељи музике, показао је један пас чија је реакција названа грубом. Наиме, када је чуо песму на радију, бацио се на радио апарат и у бесу га потпуно уништио.

Весело дружење исписника

ПАРАЋИН

Дан са Нишлијама

Традиција 18-годишњег дружења чланова Клуба Геронтолошког центра у Нишу и Дневног центра Клуба за старије и остареле грађане Параћина настављена је и ове године. Прво од два овогодишња дружења одржано је у Нишу, у сали Геронтолошког центра. Домаћини су угостили 55 Параћинаца, са којима су практично провели читав дан. После размене поздрава и лепих жеља, дружење је настављено заједничким програмом и ручком, а завршило се песмом, игром и великим весељем са стотину учесника.

Пензионери из Параћина посетили су и Нишку Бању, Трговински центар Калча, Тврђаву и друге знаменитости Ниша и околине.

У другој половини године чланови Клуба Геронтолошког центра у Нишу узвратиће посету Параћинцима и тако сваке наредне године.

М. И.

ШАБАЦ

Пензионери Прњавора најактивнији

У Општинској организацији пензионера Шабац, приликом сумирања резултата прошлогодишњег рада, закључено је да међу 36 месних организација за најуспешнију слови Прњавор.

– Не само да је више од две трећине, од 500 прњаворских пензионера, учлањено у месну организацију, већ се и планови и програми рада извршавају у потпуности и на време, а много тога је урађено и на сопствену иницијативу – хвали Прњаворце **Милорад Теодосић**, председник Општинске организације пензионера Шабац.

У овој великој месној организацији пензионера пуно се ради на помоћи социјално најугроженијим члановима: организованој набавци огрева на рате, кредитирању одласка на опоравак и лечење у бање, помоћи при набавци лекова, па и давању мањих новчаних сума онима којима је најпотребније. Пажња се, истиче **Даринка Рајчић**, председник ове месне организације, посвећује и дружењу – излетима, културно-забавним активностима, као и едукацији пензионера – организовано је више предавања из области здравства.

Б. Радовановић

НИШ

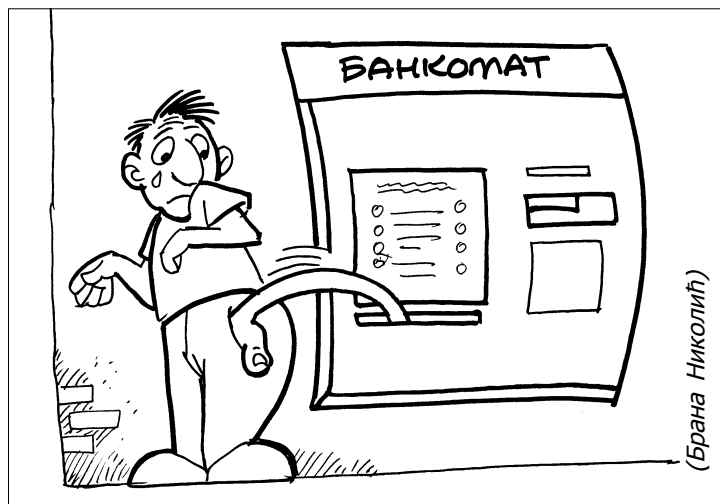
И посао и лекар

Самохране мајке у Нишу добиле су прилику да раде и зараде за себе и своју децу, а сиромашни и болесни неког да брине о њима. За сада 50 самохраних мајки брине о 264 домаћинства, али ће их посао добити још више. Јер, око 70 сиромашних домаћинства са оболелим члановима чека за услуге ових геронто домаћица, које подразумевају бригу о инвалидима и социјално угроженим случајевима – кување, прање, куповину лекова и оно што многим у таквим породицама недостаје – разговор.

У удружењу самохраних мајки у Нишу кажу да су добили и зелено светло Министарства економије и регионалног развоја и Националне службе за запошљавање да наставе пројекат «геронто домаћица» за још пола године и да могу да запосле још десет мајки.

А како само здраве и способне жене могу да брину о другима, Удружење је издејствовало да лекар редовно долази код њихових чланова и да обавља прегледе које би, иначе, самохране и незапослене мајке морале да плате из свог џепа. До сада су 32 жене прегледане у просторијама Удружења, а тестирања на рак грлића материце и дебелог црева обављају се у специјалистичким клиникама у Нишу.

М. Илић

ВЛАДИЧИН ХАН

Успешни у свему

На редовној годишњој Скупштини Удружења пензионера општине Владичин Хан прошлогодишњи рад организације оцењен је као веома успешан. Према речима **Властимира Ранђеловића**, председника Удружења, организација је повећала своје чланство за десет одсто и сада броји 751 члана. На шест рата и са попустом обезбеђен је опоравак за 80 чланова, док је 36 боравило по десет дана бесплатно у бањама. Огрев и намирнице су, такође, обезбеђени по приступачним ценама и на рате, а велика пажња посвећује се дружењу са пензионерима из других градова и излетима. Редовно се обилазе болесни чланови, а Секција жена је веома активна и организује дружења и прославе разним поводима.

Р. Стошић

ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ

Инвалидским колицима у воз

Реконструисани путнички вагон за превоз особа са инвалидитетом, који саобраћа сваког дана из Београда за Беч у саставу «интер-сити» воза «Авала», са поласком из нашег главног града у 6.45, могу да користе особе у инвалидским колицима, као и остали путници са смањеном способношћу кретања.

Осим у Београду, путници са инвалидитетом у воз могу да уђу или из њега изађу и у Новом Саду, Врбасу и Суботици, као и у свим већим станицама у Мађарској и Аустрији.

Место у овом вагону треба резервисати најкасније 72 сата пре поласка на пут, и то на телефон 011/264-5763 или телефаксом 011/265-8888, од 7 до 20.30 часова, као и путем мејла: predrez@yutsil.co.yu.

Цене возних карата исте су као и у редовном саобраћају. Реконструисани путнички «ЗЕТ-1» вагон је климатизован и прилагођен особама у колицима. Безбедан улазак је омогућен помоћу посебне покретне платформе, у вагону је вакуум тоалет, прилагођен потребама оваквих особа, а обезбеђено је и место за одлагање колица и механизам за њихово осигурање током вожње.

Иначе, пре путовања, путници испуњавају одређене обрасце на основу којих ће им се гарантовати удобно и сигурно путовање, а који се прослеђују и железничким управама Мађарске и Аустрије.

В. Стефановић

ВРАЊЕ

Топли оброк за најугроженије

Народна кухиња Црвеног крста у Врању од почетка априла (после паузе од девет месеци) поново обезбеђује шест пута недељно по један топли оброк за око 300 најсиромашнијих становника ове општине.

– За сада је обезбеђено 45 милиона динара за намирнице, а општина сваког месеца издваја по 250.000 динара за припремање obroka – каже **Томислав Стефановић**, секретар Црвеног крста.

Донатори су Влада Републике Србије, Норвешка и Црвени Крст, а не треба изоставити ни локалну самоуправу.

Р. Станојковић

ЂУПРИЈА

Мисле на зиму

Пензионери Ђуприје ће за наредну зиму доћи до огрева по изузетно повољним условима. Општинска организација пензионера за своје чланове набавила је угаљ «костолац» по цени од 4.050 и 4.500 динара за тону, «сушени вреоци» по цени од 7.800, «ресавицу» за 9.500 динара по тони и буково и церово дрво по 2.500 динара за метар, на бескаматни кредит са отплатом у пет рата које ће ићи преко ПИО филијале Ђуприја. На овај начин сви заинтересовани пензионери ће наредну грејну сезону дочекати мирно.

С. Димитријевић

Одгодити долазак у Дом

АПАТИН

Нови облици заштите

Савет за социјалну политику општине Апатин основао је Тим за заштиту старих који чине представници Центра за социјални рад, Удружења пензионера, Дома за старе и пензионере, укључујући и неколико корисника, као и геронто-домаћице. Њихов задатак је да осмисле пружање отворених облика заштите који ће помоћи остарелима да што дуже остану у свом природном окружењу.

И. М.

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Крећу на турнеју

Програм музичко-фолклорне секције, која ради у оквиру Комисије за културно-забавни рад Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке, осмишљен за обележавање 60. годишњице пензионерске организације у граду на Јасеници, креће на праву малу турнеју.

– Председница ове комисије **Нада Јанковић**, са људима трећег доба, осмислила је приказ са фолклором под називом «Какви смо, такви смо», а да су заиста били изванредни говоре пристигли позиви за гостовање ван Смедеревске Паланке. Тако ће, током априла, музичко-фолклорна секција извести свој програм за Актив жена организације пензионера у Крагујевцу. Гостовање ће наставити у Пожаревцу, Смедереву и још неким градовима – каже нам **Слободан Б. Пантић**, председник паланачких пензионера.

Овај сценски приказ биће изведен и за пензионере и мештане Придворица, Кусатка и још неких села у општини Смедеревска Паланка.

Сл. Костантиновић

ДОБАР БИЛАНС ОПШТИНСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ПЕНЗИОНЕРА КРАЉЕВА

Стари, а успешни домаћини

Прошла година завршена са вишемилонским остатком прихода и још једном потврђеним поверењем код многобројног чланства

Према недавно усвојеном завршном рачуну, 2007. година је у Општинској организацији пензионера Краљева, која је основана пре 60 година и окупља 70 одсто пензионера града на Ибру, завршена са 6.000.000 динара добити. Многобројне акције на очувању стандарда и остваривању права пензионера и крајње домаћинско пословање, без икакве помоћи са стране, чине краљевачку пензионерску организацију не само једном од најстаријих и најмасовнијих, већ и најуспешнијих у земљи.

У околностима све тежим за живот пензионера, стални задатак руководства пензионерске организација града на Ибру у протеклој години, како каже председник организације **Тимотије Ни-**

У дружењу се заборављају проблеми

колић, био је и остао да се рационалним радом створе услови да 12,5 хиљада чланова, посебно материјално и здравствено најугроженијих којих је, нажалост, све више, лакше поднесу недаће које старачки и пензионерски живот носи.

Више од 60 одсто краљевачких пензионера, према Николићевим речима,

прима пензије на граници егзистенцијалног минимума: од 26.000 корисника пензија на краљевачком подручју, 6.000 прима пензије испод 8.000, а пољопривредни пензионери мање и од 6.000 динара.

Захваљујући, пре свега, повољностима које им нуди припадност општинској организацији, број чланова

у организацији из месеца у месец расте. Чланство у Фонду солидарности им обезбеђује изузетно повољне кредите у набавци огрева и основних животних намирница, као и бескаматне позајмице и једнократне новчане помоћи које су прошле године повећане са 8.000 на 10.000 динара. У здравственој амбуланти, која се налази у оквиру просторија пензионерске организације, омогућена им је свакодневна здравствена заштита, а у сопственом ресторану пријатан одмор уз дружење са пријатељима и топли оброк по повољним ценама. Пензионери Краљева имају и попуст у градском превозу, а увек се највише радују излетима и посетама пријатељима у другим градовима.

Мирјана Дробњак

ТРСТЕНИК: ЧЕКАЈУЋИ ИЗМЕНУ ЗАКОНА

Клубови нису предузећа

Према последњим подацима на подручју трстеничке општине регистровано је укупно 10.100 пензионера, од чега је 2.350 учлањених у Организацију пензионера. Већина су носиоци домаћинства, па ипак, како су нам рекли, живе често препуштени сами себи и другима.

Према речима председника Управног одбора ове организације **Милосава Веселиновића**, у прошлој години је рађено на организационом јачању и нормативном усавршавању организације. Основане су нове месне организације у местима Дубље, Попина, Велика Дренова и Горњем Рибнику, а у току су припреме за формирање месних организација у Осао-

ници, Горњој и Доњој Црнишави.

– На седници Управног одбора разматрали смо прошлогодишњи рад, усвојили измене и допуне Статута, донет је нови правилник о јединственом добровољном фонду солидарности – каже Веселиновић. – У прошлој години имали смо многе активности. Упркос организованом снабдевању огревом и зимницом, мали број пензионера искористио је ту могућност. Подељено је 180 паклон пакетиха од којих 142 старијим члановима у оквиру обележавања месеца старих. Том приликом је 47 брачних парова са преко 50 година брака добило пригодне поклоне. Одобрено је 36 позајмица у вредности

од 209.000 динара. Могу слободно рећи да се ништа није урадило на унапређењу клубова пензионера. Још се очекује усвајање предлога Савеза пензионера Србије који би омогућио клубовима пензионера да раде без регистрација као привредна друштва.

Организовани су и излети и дружења пензионера у Чачку, Параћину, Свилајнцу, Александровцу, Јагодини.

– У великом дружењу код нас у Трстенику било је присутно 350 пензионера из разних места Србије. Око 1.100 чланова користило је попуст од 30 одсто у превозу са АТП «Морава» и АТП «Аутопревоз-Штерн» из Врњачке Бање. На терет ПИО Фонда запослених 48 пензионера користило

је бесплатну десетодневну рехабилитацију у бањама. Купљен је и рачунар у циљу бржег и ефикаснијег рада – набраја Веселиновић.

Захваљујући донацији МЗ Трстеник, адаптиран је пословни простор. У току је реализација Правилника о фонду солидарности обуставом 30 динара у наплати чланарине.

Организација је недавно поднела захтев локалној самоуправи у коме су затражили учешће пензионера у органима управљања СО и свим јавним предузећима. Напоменути су да су више од 25 година имали свог представника у Извршном савету СО па се наредних дана очекује одговор на поднети захтев.

Драган Ивановић

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

Пеглање

Навалили новинари да испитују најважније људе у држави колико је ко имовине имао пре доласка на власт, а колико је зарадио представљајући народ – испеглаше нам мозак том својом сиротињом!

Е не могу чудом да се начудим, дете моје, свим лудостима о којима нам стижу вести из богатог света! Они ваљда имају много пара, а немају наше бригае, па измишљају себи нове занимације које ондак назову екстремним спортом, и праве такмичења!

Пишу неки дан новине како је оборен светски рекорд у пеглању под водом. Ди пеглају под водом, помислих, та струја ће их побити. Ајд да су се такмичили да оперу веш, па да разумем, ал да пеглају кошуље у Тихом океану, и то 72 мушкарца, е, то никад није

било! Али, они кажу, оће да уђу у Гинисову књигу!

Причам ја то Милеси, а онај њен унук Мирослав све се смејући, јер се и његова баба, не верујући, поче да крсти. И типку по типку у онај његов компјутер на тај интернет, кад, искочише слике: под водом стварно даска за пеглање, они у ронилачким оделима, и млате пеглом по нечему. На другој слици неки се попео на глечер, раширио даску, па и он нешто пегла. Све около онај лед, на њему чизме, топло одело и дебеле рукавице, а нос му црвен. Изађе и трећа слика, опет мушкарац, ал у пустињи. Нигде ништа

осим песка, даске и пегле... Изредаше се многе слике, ал ми је најстрашнија била кад се један са својом даском попео на неку високу литицу, а под њим провалија.

Елем, чедо моје, у том спорту са пеглама не опазих ни једну жену. Њихове рекорде у пеглању гомила веша нико не рачуна. Шта ту има спортско?!

Коме је то пало на памет, ишчуђава се Милеса, кад онај њен студент поче да чита о неком Енглезу који је кући донео неки стрес са посла, а кошуља му била нужна за неки важан састанак. Ондак је тај узео и кошуљу, и даску, и пеглу па отишао да се вере по оближњој стени – да се смири у природи, и успут испегла то што је наумио. И тако је настао нови спорт, цаба им га било, па се проширио и даље по свету.

Ућутасмо нас две бабе, свака са својим мислима. На ум паде ми, чедо моје, кад се ономад и код нас појавио биоскоп, па се тадашња младеж шалила да су гледали филм «Сува крпа на дну мора». Натукла сам од тад ихахај година, али се целу ноћ нисам могла да начудим како неко може да пегла под водом?! Па они то само кобајаги млате пеглом, и причају да су нешто опеглали...

Кад свану јутро, и мени сину! Та, није то пеглање на разним местима њихов изум! То су они од нас видели, само су прозвали екстремним спортом, а код нас је то живот, и то уобичајени. Код нас не да се пегла на различитим местима – и на врху, и на улици, и у шуми, и на дну; код нас је и избор онога што се пегла много богатији.

Веш је за домаћице, а све друго за «бизнисмене» и политичаре.

Кад неког увати милиција и испегла, то се углавном зна – јер је кршио закон, угрожавао ред, поредак, безбедност и све оно што је прописано. Ови ситни буду испеглани кад органи реда изјаве да се опирао приликом хапшења, или спровођења, или других ствари по њиховим правилима. Знам да крупне зверке из ових разних домаћих мафија не пеглају. Држе их мало у затворским апартманима, па их пусте да се бране са слободе, док њини скупни адвокати докажу да нису криви, ил док не отпраше из Србије.

Али, љуби те баба, јеси ли ти чула да се, на пример, пеглају завршни рачуни? Пробају то и у богатом свету, али њих те њине државне инспекције брзо увате. Па, ако си, брале, пегло да не платиш порез, да оштетиш државу, не гине ти робија. Код њих је то опасније него кад насилници побију гомилу деце у школи!

Пеглају се код нас и неки други рачуни и размирице, од личних до партијских. А у последње време отворена је јавна пеглаоница имовинског стања најважнијих људи у држави. Навалили новинари да их испитују ко је колико имовине имао пре доласка на власт, а колико је зарадио представљајући народ.

Испеглаше нам мозак том својом сиротињом!

Унука Ика

ФИЛОЗОФИ ОПШТЕ ПРАКСЕ

У Европи све мирно

Тек ових дана наша штампа, телевизија и радио пишу и говоре о новој економској кризи у свету, уместо средином минуле године када су почели потреси који су уздрмали свет и још га дрмуцају. А мене изнервирало мишљење европских економских стручњака које су пренеле једне наше дневне новине где пише: «Упркос америчкој олуји, у Европи мирно». Тачно, мирно, а шта је било пре тога? Било потреса, зар не? Али владаре овог света занимају само ти велики, државни и светски потреси, а за мале ломове малих људи углавном баш их брига, осим уочи избора, па тако моји рођачки и приватни извештачи из Европе јављају да су се добро потресли. Један, рецимо, занатлија из Енглеске ојађен за педесет хиљада фунти иако није лоше радио. Једном другом пријатељу у Немачкој стан више не вреди 240.000 евра, колико треба да га отплати до краја кредита, већ свега 170.000. Опет због тог глобалног потреса. И тако редом сабирамо те мале потресе, док свет гута без побуне неке велике. Тако је извесна дама из Америке, велики стручњак и менаџер, ојадрила своју велику фирму за неке силне милијарде долара, а три хиљаде радника за губитак посла. И како је кажњена? Страшно! Добила је «утешну» отпремнину од неких педесетак милиона долара и одмах посао у другој фирми. Е, за такве и сличне у свету и Европи је мирно, а за оне моје рођаке и пријатеље веома немирно.

Борос

Зашто просто, кад може КОМПЛИКОВАНО

Супруга ми је постала пензионер. Плату је примала преко текућег рачуна у Поштанској штедионици. Сада жели да прима пензију преко истог рачуна. Ту је сада искрсао посао који компликује живот. У Пошти ми је речено да супруга мора да дође у централу у Улицу 27. марта и тамо потпише захтев за исплату пензије преко већ постојећег рачуна у Поштанској штедионици. Тада ће Фонд ПИО слати Поштанској штедионици паре за пензију на онај стари текући рачун. У Фонду ПИО се налазе сви подаци о пензионеру. У Поштанској штедионици се налазе подаци о власнику рачуна на који је до сада примала плату. Ова процедура за «улазак» у исплату преко текућег рачуна ме подсећа на пут од Славије до Теразија преко Лапова и Мале Крсне. Зато предлажем да се, у тренутку подношења података за пензионисање, будући пензионер изјасни како жели да прима пензију, дакле, изабере начин исплате. У случају да већ поседује текући рачун у пошти или банци, пензионер само наводи број рачуна. У нади да ова сугестија може бити повод за размишљање о унапређењу постојећег система рада, с поштовањем,

Растко Марјановић, Београд

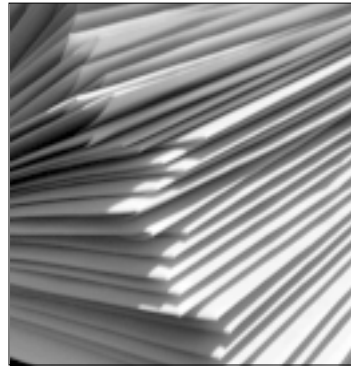
Можда будући овчар (Фото: Сава Завишић)

Право на бању није укинато

Пишем Вам поводом вести да ће многе бање и центри за рехабилитацију бити продати. Сматрам да је то потпуно апсурдно и да нико, па ни држава, нема права да продаје оно што се градило нашим парама – тадашњих радника, сада пензионера. То је грађено зато да под старе дане имамо где бесплатно, или за мале паре да одемо на опоравак, одмор, а сада ће бити продато и од тога нема ништа. Зато је ваљда и укинут бесплатан одлазак у бање за пензионере. Раније је била лепа пракса да можемо, сваких неколико година, десет дана о трошку Фонда у бању, па се питам зашто је то укинато.

Милан Јанжек, Ниш

РЕДАКЦИЈА: Право на бесплатан опоравак у бањама није укинато. Управо у овом броју листа излази оглас за ову годину тако да можете видети да ли, зависно од висине примања и периода од претходног коришћења бањског опоравка, можете да конкуришете за бесплатан одлазак у бању ове године, као и шта вам је потребно да бисте се пријавили за одлазак у бању о трошку Фонда.

ПИШИТЕ НАМ,

Драги читаоци,
Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

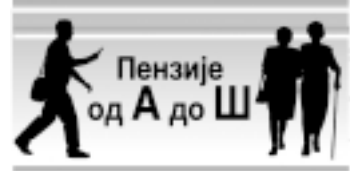
Адреса је Булевар уметности број 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на proffice@pioz.org.yu

Излет за незаборав

Када се, једног од последњих мартовских дана, окупило нас 200 пензионера из Новог Пазара, спремних да кренемо на тродневни одмор на Златар, изгледало нам је то као мало чудо. Просто нисмо могли да поверујемо да се нама то дешава. Тродневни излет протекао је за трен на овој прелепој планини. Али, нисмо отишли само шетње ради. Лекари стационара на Златару прегледали су сваког од нас и желим да се свима њима, а посебно докторки Сањи, на овај начин захвалим на стрпљењу и разумевању које су показали према нама. Свима су нам добродошли дани одмора и незаборавног дружења, заборавили смо, бар на кратко, на не баш тако идиличну стварност.

У име новопазарских пензионера који су боравили на Златару, захваљујемо се свима који су нам ово омогућили.

**Ибраима Јаневић Љајић,
Нови Пазар**

-И-

Извори финансирања пензијског осигурања

најчешће су доприноси за-
послених, доприноси посло-
даваца и принос на инвестирана
средства доприноса.

Инвалидност

подразумева да је код осигураника наступио потпуни губитак радне способности узрокован променама у здравственом стању насталим услед повреда на раду, професионалне болести, повреда ван рада или болешћу, а које не могу бити отклоњене лечењем или медицинском рехабилитацијом. У ширем смислу инвалидност постоји и када настане делимични губитак радне способности, али се по том основу не остварује право на инвалидску пензију.

Инвестициона јединица (код добровољног пензијског осигурања)

представља сразмерни обрачунски део у укупној нето имовини добровољног пензијског фонда. Она показује трендове у приносима улагања, тј. резултате инвестирања друштва за управљање. Друштва за управљање морају да објављују вредност инвестиционе јединице свакодневно у најмање једним новинама доступним на читавој територији Србије, са тиражом од најмање 100.000 примерака, као и на свом веб сајту.

Индекс старења

је показатељ процеса старења становништва. Представља однос између броја старог становништва (од 60 и више година) и броја младог становништва (од 0 до 19 година).

(Извор: «Речник појмова из пензијског осигурања», аутора др Јелене Кочовић и др Татјане Ракоњац-Антић)

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ СВОЈА ПРАВА

Брачна заједница и право на породичну пензију

Често се поставља питање да ли ванбрачна супруга или супруг имају право на породичну пензију по смрти ванбрачног супружника. Треба напоменути да се понекад ради о заједницама које су трајала и по више деценија, као и да су у тој заједници супружници имали и по неколико деце. Што се деце тиче, деца рођена у браку и ван брака су потпуно изједначена у правима, али супружници нису.

Ванбрачни супружници немају право на породичну пензију у случају смрти другог ванбрачног супружника, без обзира да ли је та заједница имала све одлике праве брачне заједнице, јер је то тешко доказати и утврдити у управном поступку са бројним могућностима за злоупотребу.

У српском законодавству једино је брачна заједница основ за остваривање права на породичну пензију, а под одређеним условима и разведени брачни друг може остварити право на породичну пензију.

Поред тога, брачни другови морају да испуњавају услове и у погледу година живота и то удова мора да има најмање 48 година и шест месеци живота, а удовац 53 године и шест месеци живота да би остварили право у 2008. години, с напоменом да у моменту смрти удова мора да је имала најмање 43 године и 6 месеци живота док је за удовца услов исти као и за остваривање права – 53 године и 6 месеци живота у моменту смрти брачног друга.

У ПЕНЗИЈУ ПО СИЛИ ЗАКОНА

СРБА ЈУГОВИЋ: Када се иде у пензију силом – да ли се морају имати године стажа и године живота, или само једно? Има ли човек право да чека и други услов?

Одговор: По сили закона се иде у пензију са 65 година старости и најмање 15 година стажа осигурања – радног стажа. Ово важи за осигуранике оба пола, и жене и мушкарце.

ПРАВО НА ТУЉУ ПОМОЋ И НЕГУ

Бранислав Андрић – Београд: Имам 57 година старости, оперисан сам од рака грла, 80 одсто сам неспособан. Не могу да говорим и све теже покрећем десну руку. Интересује ме да ли имам право на туђу помоћ и негу. Подносио сам захтев, али сам одбијен.

обављају основне животне радње као што су, на пример, облачење, храњење, одржавање хигијене, итд. Такође, ову накнаду добијају слепа лица и лица која иду на дијализу најмање три пута недељно.

Ви вероватно, без обзира на ваше реално здравствено стање, не спадате ни у једну од ових категорија осигураника или корисника права, па зато нисте остварили право на накнаду за помоћ и негу другог лица.

Одговор: Право на накнаду за помоћ и негу другог лица имају само осигураници, односно корисници права који нису способни самостално да

ВИ ПИТАТЕ «ГЛАС ОСИГУРАНИКА» ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић,
Сектор за односе са јавношћу

ПОВРАЋАЈ ПОСЛЕ ПРЕРАЧУНА

Миодраг Павловић – Љубовија: Да ли се решење о старосној пензији донето марта 2003. године може мењати на штету пензионера, односно тражити повраћај пензије у износу од 2.493,87 евра за период од 1. 1. 2005. до 31. 12. 2007. године, само зато што сам од 1. 9. 1966. године до 4. 10. 1978. године радио у Братунцу БиХ.

Одговор: Овде се ради о примени споразума о социјалном осигурању са Републиком Босном и

Херцеговином. Нажалост, приликом прерачуна пензије за кориснике који су право на пензију стекли од 1992. године до дана ступања на снагу споразума 1. 6. 2004. године, често се дешава да збир пензија по стажу у Србији и по стажу у БиХ буде мањи од износа пензије који сте примали до дана одређивања нових износа пензије.

Како сте у БиХ провели више од дванаест година стажа то је знатно умањило пензију коју сте примали у Републици Србији, и нема могућности да се затечено стање промени.

ПРАВА УЧЕСНИКА НОР-а

Радован Илић – Краљево: Учесник сам НОР-а од 1942. године. Када сам се пензионисао на основу личног дохотка, пензија ми је била увећана за 40 одсто. У време инфлације без обавештења и решења примам само борачку пензију. Зашто је то урађено и након моје интервенције Филијали ПИО у Краљеву нисам добио одговор. Интересује ме да ли се борачка пензија обрачунава по старим прописима (бивше СФРЈ), да ли и даље важи проценат за увећање пензије, као и да ли је филијала ПИО дужна да одговори на захтев за прерачун пензије који је поднет пре 10 месеци? Које да се обратим?

затечених износа пензије, с обзиром да више нема учесника НОБ-а који тек сада остварују право на пензију, 62 године по завршетку рата. Вама је највероватније приликом одређивања пензије правилно утврђена висина и дато Вам је повећање од 60 одсто које припада учеснику НОБ-а пре 9. 9. 1943. године. Уколико је Ваша усклађена пензија као учесника НОБ-а пре 9. 9. 1943. године мања од усклађеног борачког основа, имате право на одређивање новог износа пензије. У сваком случају Филијала Краљево има обавезу да утврди да ли је за Вас повољнија затечена пензија или пензија од загарантованог борачког основа и да Вам изда одговарајуће решење.

За Вашу информацију, усклађени борачки основ од 1. 1. 2008. године износи 24.568,88 динара, а 85 одсто тог основа је 20.883,54 динара.

Одговор: Садашња права учесника НОБ-а су регулисана чл. 234. Закона о ПИО, који говори о усклађивању

ПРЕД НАЈРАДОСНИЈИ ХРИШЋАНСКИ ПРАЗНИК

Када су коке носиле црвена јаја

Ускрс слави две милијарде људи на нашој планети и тада се заборављају све ружне мисли

Најлепши и најрадоснији празник од свих хришћанских празника – Ускрс светкује две милијарде људи на земаљској кугли верујући у историјску појаву Исуса Христа, његову смрт на Голготи и чудесно васкрсење. То је Дан помирења и добре воље међу људима, Дан када се заборављају све ружне мисли и када сви једни другима пружају – руку измирења. Слављењем Васкрса се, у ствари, разастире вера у васкрсење свих живих бића. Иначе, овај празник почео је да се слави још у апостолско доба, пре него Божић. Сваке недеље обележавао се спомен на Христово «устајање из мртвих». А свеукупна годишња светковања сажимала су се у један Дан, Дан који се, са Великим петком и Великом суботом, назива – Свето тридневље.

Обичај је да се за Васкрс боје и шарају јаја. Предање казује да је овај обичај настао када су хришћани, на Велики петак, тврдили да ће Христос васкрснути, а Јевреји им се

Ускршња погача

Ускрс је прави празник радости и весеља чија је суштина да се буде у кругу породице и драгих пријатеља и да се ужива. Сви се окупљају око празничне трпезе на којој су незаобилазна фарбана јаја и погача у облику плетенице. За млађе домаћице, ево једног рецепта за ускршњи хлеб.

Потребно је: пакетић свежег квасца, 125 мл млаког млека, 100 г шећера, 1 кг брашна, нарендана кора једне поморанџе, црвено ускршње јаје, уље за плех и мало соли.

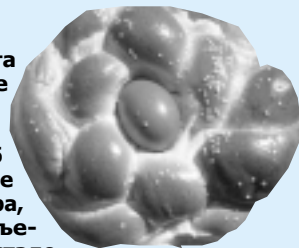
Растворите квасац у млаком млеку, додајте шећер и оставите да одстоји 10 минута. Затим умешајте 125 г брашна, тесто покријте салветом и оставите на топлом целу ноћ, да нарасте.

Сутрадан у нарасло тесто додајте остатак брашна, мало соли, нарендану кору поморанџе и 250 мл млаке воде. Све поново месите

најмање 10 минута док се маса не сједини.

Од 2/3 обликујте округли хлеб – погачу, дебљине око пет сантиметара, и ставите у науљени плех. Од преостале 1/3 теста обликујте танку ролницу, увртите у спиралу, уваљајте у сусам и спојте са хлебом по ободу. На средину погаче утисните кувано црвено јаје. Цело тесто премажите жуманцем, посипте сусамом и оставите да расте још три сата. Загрејте рерну на 200° Ц и пеците 50 минута.

Погача се може и другачије украсити, зависно од маштовитости и вештине домаћице.

подсмехивали и говорили да ће се то догодити онда «када кокошке почну да сносе црвена јаја». Чудо се догодило и кокошке су у недељу, када је Божји син васкрснуо, одиста почеле да носе само црвена јаја. Отад и потиче обичај да се за Ускрс боје јаја.

Према другим «књигама староставним», Марија Магдалена, Исусова следбеница, након васкрсења Сина божјег, дошла је у Рим

да би проповедала Еванђеље. Када је стала пред цара Тиберија, пружила му је на дар јаје – што је тада био обичај пред наступање Нове године која је започињала у пролеће. Оно је, на опште запрепашћење присутних – поцрвенело. Отуд се јаја за најлепши и најрадоснији хришћански празник фарбају црвеном бојом, најчешће варзилом, као спомен на проливену Христову крв.

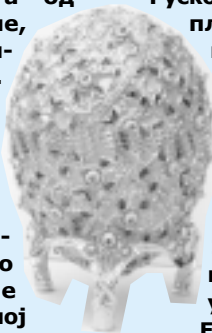
За припремање и шарање ускршњих јаја везана су различита веровања, што сведочи о њиховом значају у религиозном животу нашег народа. Рецимо, жене и девојке боје јаја уочи Ускрса. Овај посао сматрају узвишеним, свештеним чином, па се за њега припремају молитвом. Да би бојење и шарање јаја било што успешније, воду припремају на Велики четвртак, пошто чују да је црквено звоно одзвонило за богослужење. У ову воду претходно додају мало освећене воде коју им је у кући оставио свештеник за време Ускршњег поста.

У неким крајевима се прво јаје спуштено у воду чува до наредне године и назива се – чуваркућом.

Ког датума ће у току године пасти Ускрс зависи од многобројних околности. У одређивању датума важи правило да најрадоснији хришћански празник пада у прву недељу после пролећне равнодневице након пуног месеца. Али, ако се поклапа са јеврејском Пасхом, помера се за једну седмицу. Поменуто правило установљено је на првом Васељенском сабору 325. године у Никеји, с тим што Римокатоличка црква Ускрс слави по новом, Грегоријанском календару, а Православна по старом, Јулијанском календару. Ове, 2008. године, хришћани католичке вероисповести прославили су свој најрадоснији празник 23. марта, док ће га православни хришћани освечанити 27. априла уобичајеним поздравом – Христос васкрсе, и отпоздравом – Ваистину васкрсе.

Милиони за Фабержеова јаја

Карл Фаберже, руски занатлија, уметник у изради малих предмета од злата, слоноваче, дијаманата, рубина, смарагда... прославио се израдом ускршњих јаја за руску царску породицу Романов. Од сачуваних, «зимско» Фабержеово јаје продато је 2002. по рекордној цени од 9,5 милиона долара, али га је лањског новембра надмашило «јаје

са сатом», израђено за банкар Ротшилда: директор Руског националног музеја платио га је – 18,3 милиона долара!

Руски богаташ Виктор Векселберг откупио је 2004. године «ђутуре» девет Фабержеових ускршњих јаја за око 100 милиона долара с намером да их врати у Русију и изложи у Ермитажу или Кремљу, где се налазе и друга ускршња јаја.

На већој цени

Некад је наш инат допирао само до комшија, а данас има глобалне размере.

Пораст цена животних намирница је знак да је наш живот на све већој цени!

Витомир Теофиловић

Новчаници за Србе

Имао сам ја везу са животом али су све моје везе кратке.

Новчаници за Србе одавно имају само сентименталну вредност.

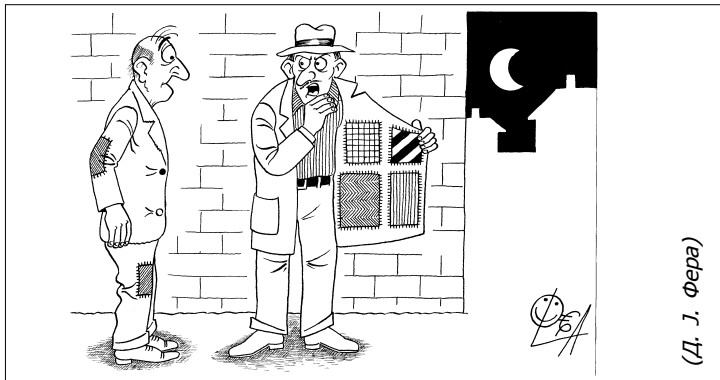
Миодраг Стошић

Живи као Бог

Сиромашан човек је некада живео од првог до првог, а сада живи од једне до друге игре на срећу.

Живи као Бог: увек му приносе жртву!

Зоран Чукић

Лековите мисли

Због политичара који живе на високој ноzi народ иде – бос.

Вртешка руководилаца се зауставила. Проблем је што нико неће да сиђе.

Нису ни сви жуљеви исти. Неки су од тапшања руководиоцима.

Од «биће боље» ја имам б и ћ е, а посланици – б о љ е.

Окрену се од истине. Лаж му је више обећала.

Душан Старчевић

Молим за реч

Рад је створио човека, али је после од њега направио технолошки вишак.

Пензионери више неће примати бикини пензије. Планирају се пензије из једног дела.

Ако нам је прошао воз, значи да су то ипак биле брзе пруге.

Оптужени за криминал лакше дишу тек кад се нађу на потерници.

Политичари сада изјављују да «само памет Србију спасава». Значи, од слогe смо дефинитивно дигли руке.

Дејан Патаковић

РЕКЛИ СУ...

О ЖЕНАМА – ИЗ МУШКОГ УГЛА

(мудрости које путују интернетом)

Дечкић пита оца колико кошта женидба, а он одговара: Не знам, сине, још и сад плаћам.

Син пита да ли је истина да у неким деловима Африке мушкарац не познаје жену све док се не ожени, а отац одговара: Тако ти је, сине мој, у свим земљама.

Муж каже пријатељу: Моја је жена анђеол! А пријатељ: Благо теби, моја је још жива.

Можда женама мозак и није слаба тачка... Али је ипак тачка.

Само једном се љуби – све је остало пракса.

Жена, како то гордо звоца.

ВОДОРАВНО: 1. Држава у Европи – ранији новач у Бугарској, 2. Хемијски симбол ванадијума – брђанин, планинац – сестра (одмиља), 3. Првак, шампион – име глумца Фехмијуа – фискултура, 4. Гомила, камара – сенка (песн.) – црквењак, 5. Скраћено женско име – положај, степен – град у североисточном делу Турске, 6. Коњ црне длаке – стари град у Арголиди – име америчког глумца Мартина, 7. Град у Израелу – почетак трке – показна заменица, 8. Држава у Индокини – велики спортски објекат – ознака севера, 9. Скраћеница за: декаграм – релативност времена.

УСПРАВНО: 1. Планина у Немачкој где извире Дунав, 2. Ознака волта – римски роб, гладијатор, вођа великог устанка робова против Римске империје, 3. Хемијски симбол сребра – сличан (лат.), 4. Словеначки сликар, Игњат (1895-1936) – врста зачинске биљке, 5. Острво у Јадранском мору – хемијски симбол астатина – ознака понда, 6. Словеначки песник, Антон – својеручно (скр.), 7. Место у Хрватској, код Задра – троцифрени број, 8. Усамљен – област на југу Африке, 9. Иста слова – грађевина, 10. Аутомобилска ознака Аустрије – иницијали књижевника Винавера – крупно млевена зрна житарица, 11. Тром, инертан – звук у музици, 12. Име руског књижевника Леонова – хемијски симбол нобелијума, 13. Врста јаког експлозива – ознака севера, 14. Запаљивост, страственост.

Р. Јовичић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1														
2			■							■				
3				■					■					
4					■			■						
5						■				■				
6								■			■			
7							■					■		
8					■								■	
9				■										

Решење из прошлог броја

ВОДОРАВНО: пауница, кодекс, омнибус, Крилов, упад, РТС, брезе, зец, берач, инат, др, Ратомир, арк, ама, санитет, Чо, Нена, колач, лав, Отава, Мон, мени, салата, Скрадин, тренер, таштина.